

Veto

STUDENTENWEEKBLAD VAN DE LEUVENSE OVERKOEPELENDE KRINGORGANISATIE - JAARGANG 16, 1989-1990, NUMMER 16, MAANDAG 22 JANUARI 1990

Eredoktoraat voor Mike Ashby

Kruip, vermoeiing en sleet

Toen de fakulteit Toegepaste Wetenschappen verleden academiejaar 125 jaar bestond, werd dat onder andere gevierd met de uitreiking van twee fakultaire eredoktoraten. Dit jaar krijgen ze er nog eenje bovenop, wel een universitair deze keer. Op 2 februari, het patroonsfeest van de KU Leuven, wordt professor Ashby van de universiteit van Cambridge gelauwerd. Over het werkteer van Ashby en het belang van zijn onderzoek, sprak Veto met professor Delaey, voorzitter van het departement Metaalkunde en Toegepaste Materiaalkunde en promotor van Ashby. Een wereld ging voor ons open.

Mike Ashby is verbonden aan het Department of Engineering van de universiteit van Cambridge. Hij is daar werkzaam op het gebied van de toegepaste materiaalkunde. Volgens het persbericht dat naar aanleiding van Ashby's eredoktoraat de wereld werd ingestuurd, krijgt hij zijn onderscheiding omdat hij "op een originele wijze de traditionele beschrijvende metaalkunde opengetrokken (heeft) tot een wetenschappelijke materiaalkunde." Pardon?

Sleet

Materiaalkunde omvat een breed onderzoeksveld. Min of meer alles waarmee we in contact komen, is immers 'materiaal'. Traditioneel worden binnen de materialen een aantal groepen onderscheiden. Je hebt de natuurlijke materialen (hout, vezels...), de metalen, de keramieken (baksteen, porselein...), de polymeren (kunststoffen als vinyl) en de komposieten (samengestelde materialen).

Delaey: «Het is lange tijd vanzelfsprekend geweest dat men bijvoorbeeld bij het experimenteren met materiaalinstellingen niet tot in de puntjes wist waarom handeling x tot resultaat y leidde. In de verschillende disciplines is men echter langzaam overgestapt naar meer systematisch onderzoek en experimenteren. Het is op dat gebied dat Ashby bijzondere verdiensten heeft.»

«Materialen zijn namelijk onderhevig aan verschillende verschijnselen. Er is het aspect *kruip*: wanneer je een materiaal belast, verliest het na verloop van tijd zijn oorspronkelijke vorm. Er is het aspect *sleet*, er is *vermoeiing*. Om die verschijnselen bij de verschillende materialen te verklaren, heeft Ashby een aantal parameters bestudeerd zoals temperatuur, samenstelling van het materiaal en vervormingsnelheid. Aan de hand daarvan heeft hij de mechanismen beschreven die verantwoordelijk zijn voor het gedrag van een materiaal onder bepaalde omstandigheden. Een voor-

vervolg op p.6 ▶

Interessante films behoren voorgoed tot het verleden. Vroeger kon je nog eens een film zien over studenten die leuke dingen doen. Maar nu iedereen met een gerust geweten ligt te slapen, krijgen we de frustraties van alternatieven zonder zuurstof op onze nek. De verbeelding aan het woord, zo ging dat vroeger. Godard, daar kon je nog eens een film over maken. Op pagina 4

Ook u verlangt natuurlijk naar dat beetje extra warmte, naar de stralende bruingebrande gezichten uwer kompanen. Het is u voor één keer gegund. Op een blauwe maandag, putje winter, speelt Veto het maar weer eens klaar u 'Zomergasten' aan te bieden. Wat U overal nog niet gelezen hebt, leest u bij ons. Het werd weer eens zomer. Op pagina 5

Cerebrale dysfunctie heeft bij de voltallige Veto-redactie geleid tot ernstige vormen van autisme. De moeders van de betrokkenen echter, zoeken de oorzaak van alles in de rampzalige schoolkariëres van hun spruiten, wat bijvoorbeeld uitmondde in juveniele delinquentie op nooit geziene schaal. Professor Rutter scheert hoge Pycken op pagina 6

Wie dacht dat de tijd van de verlichting definitief voorbij was, heeft het mooi mis. Kultuurraad voert immers weer eens actie, deze keer voor 'meer licht'. Als u die zaak eens ten gronde belicht wil zien, wend u dan tot pagina 7

VUURWERK was er niet veel te zien tijdens de viering van 25 jaar Sociale Raad. Er was dan ook niet meteen veel volk komen opdagen voor de receptie, en het debat over 25 jaar democratisering daarna. Sprekers waren Raf Masschelein, in 1968 voorzitter van Sociale Raad, nu Voorzitter Studentenaangelegenheden aan deze universiteit, Michel Leyers, opvolger van Masschelein op Sociale Raad en vandaag arts, en Roel Niewdorp, die indertijd betrokken was bij de oprichting van uw favoriete raad. Vandaag is hij advocaat. Louis Vos, prof Geschiedenis, modereerde het debat voor een kleine schare trouwe fans. Wat kwam er uit de bus? Uiteindelijk bleken de sprekers hun ideeën toch nog min of meer trouw gebleven. Dat belooft voor binnenkort, want ook Kringraad viert dit jaar zijn twintigste verjaardag. Wij kijken met spanning uit naar dat debat.

Ondertussen is het boek 'Onderwijs en democratisering' van Ronny Tielen, vrijgestelde van Sociale Raad, massaal verkrijgbaar ten kantore. Voor het prijke van 295 frank krijgt u 25 jaar geschiedenis gepresenteerd.

Het witboek van het VRG

Dinsdag wordt een belangrijke dag

Dinsdag om 16 uur kuierd rektor Dillemans de Valk binnen om te horen hoever het staat met de uitvoering van 'zijn' rationalisatieplan. Daar wordt hij opgewacht door een delegatie van het VRG (Vlaams Rechtsgenootschap), de kring die aan de KU Leuven de rechtstudenten vertegenwoordigt. Het VRG zal hem een witboek overhandigen met de voorwaarden waaronder ze met het plan-Dillemans akkoord gaan. De kring is niet tegen de programmahervormingen, integendeel, maar ze gaan niet ver genoeg.

Het VRG gaat in grote lijnen akkoord met het plan-Dillemans. Al jaren dringen de fakultaire (studentenvertegenwoordigers) van de rechten aan op een hervorming van de opleiding. De nadruk zou niet zozeer meer op encyclopedische kennis moeten liggen als wel op creativiteit en zelfstandig werken. Een kwalitatieve verbetering van het onderwijs dus, en dat is precies wat hen door Dillemans beloofd wordt.

Heet

Maar er zijn een hoop dingen die volgens het VRG best éerst geregeld worden. Het witboek dat aan Dillemans voorgesteld zal worden bevat een reeks voorstellen over onderwerpen die niet altijd met het plan Dillemans te maken hebben. Zo wordt er onder andere geklaagd over de prijs van cursussen en handboeken, er worden voorstellen gedaan over de selectiekriteria voor Erasmus, en ook de werkcolleges en seminaries worden aangekaart.

Aan de punten die verband houden met het plan-Dillemans wordt duidelijk prioriteit gegeven. Een heel heel hangijzer in de rechtsfakulteit is sinds kort de

examineermethode. In tegenstelling tot veel andere fakulteiten hadden de rechtstudenten tot voor kort bij enkele vakken de keuze tussen schriftelijk en mondeling examen. Vorig jaar kwam daar verandering in, tenminste voor de eerste licentie: daar werd de keuze voor een mondeling examen nagenoeg onmogelijk gemaakt.

Een in de rechtsfakulteit nieuw fenomeen zijn bovendien de 'multiple choice'-exkens. Dat heeft geleid tot aarts-moeilijke ekskens, omdat de profen op die manier een zeer gedetailleerde kennis kunnen eisen. Wie de materie geen honderd procent beheerst, kan zwaar onderuit gaan. Het VRG is principieel tegenstander van multiple choice-ekskens, maar gaat ervan uit dat deze niet tegen te houden zijn. Daarom wordt voorgesteld om de ekskenvragen te laten opstellen door de Dienst Universitair Onderwijs (DUO), dat zich bezighoudt met onderzoek in verband met onderwijsaangelegenheden. Bovendien worden er gediffereerde kwoteringen geëist. Wie er niet naast zit, wordt dan niet zo zwaar gesanktionerd als wie er duidelijk niets van af weet.

Ook aan de wildgroei van schriftelijke ekskens wil het VRG wat doen. Het gaat akkoord met het voorstel van de ekskencommissie om vijf vakken verplicht schriftelijk en vijf vakken fakultatief mondeling te eksken. Maar aan de toelating om een verplicht schriftelijk eksken in te richten worden wel een aantal voorwaarden gekoppeld. Ten eerste: het toelaten van witboeken op het eksken. Eigenlijk zou dat een evidentie moeten zijn: door de snel toenemende wetgeving is het immers onmogelijk en absurd te verwachten dat juristen alle regels van buiten leren.

Daaruit vloeit echter voort - tweede voorwaarde - dat sommige profen hun doecer- en ekskenneermethode zullen moeten aanpassen. Immers, als een vak bestaat uit het voorlezen en verduidelijken van rechtsregels, zou zo'n eksken met witboek een koud kunstje zijn. Er wordt er dan ook voor gepleit dat gepeld wordt naar inzicht in de essentie van de vakken in kwestie. Deze tweede voorwaarde gaat vanzelfsprekend zowel voor schriftelijke als voor mondelinge ekskens op. Een derde voorwaarde: de studenten moeten tijdig en volledig ingelicht worden over de ekskenneermethode. Ook niet direkt een eis waar iemand tegen kan zijn, maar de ervaring heeft geleerd dat nogal wat profen hun studenten op het eksken voor onaangename verrassingen plaatsen. Het is al gebeurd dat aan de studenten beloofd werd dat er geen praktijkoefeningen zouden gegeven worden, maar dat die wel degelijk op het eksken gevraagd werden.

Gejuich

Rechtstreeks daarmee verbonden is de evaluatie van docenten. Het gaat natuurlijk niet om het hele jaar door te doceren in de oude, 'encyclopedische' stijl, en dan te eksken met inzichtsvragen. Van de docenten zal al het ware mentaliteitswijziging gevraagd worden, en de studentenvertegenwoordigers

vervolg op p.3 ▶

LOVE - Sint-Valentijn is op komst! Bereid je fysisch (!) en mentaal voor en plaats in de Veto van maandag 12 februari 1990 een valentijn-zoekertje. Voor het bedrag van zestig frank mag je elk vakje van het valentijn-rooster (op bladzijde 7) kleuren. Moge dit initiatief het begin zijn van een gelukkige en voorspoedige relatie.

LEZERS BRIEVEN

Alle lezersreacties kunnen bezorgd worden op het redaktiesekretariaat in de 's Meiersstraat 5, 3000 Leuven.

De brieven moeten betrekking hebben op in Veto behandelde onderwerpen of op Leuvense (studenten)actualiteit. Anonieme brieven komen nooit in aanmerking: de schrijver moet steeds naam, studiejaren en adres bekendmaken. Slechts uitzonderlijk, en na uitdrukkelijk en gemotiveerd verzoek, kunnen ze weggelaten worden in Veto.

Brieven die langer zijn dan 35 regels van 68 aanslagen (spaties inbegrepen); dit komt overeen met +1,5 getikte blz. met dubbele interlinie) worden in principe ingekort. De redactie behoudt zich het recht voor brieven niet te plaatsen.

Archeologie

Open brief aan de burgemeester en schepenen van Leuven

Geachte Dames en Heren, Met pijn in het hart hebben wij, studenten Archeologie aan de K.U. Leuven, via de kranten moeten vernemen dat U zich genooit ziet de Stadsarcheologische Dienst van Leuven op te doeken wegens besparingen. Wij keuren deze handelswijze ten zeerste af. Eens te meer wordt de archeologische wereld van Vlaanderen door haar politici in haar hnd gezet. Dit alles terwijl ook U zou moeten beseffen dat de culturele sector één van de belangrijkste zal worden in de jaren 2000 wegens de steeds groeiende vrije tijd.

Leuven is een stad met een zeer rijk verleden waar U trots kunt op zijn. U zou dit kunnen tonen door dat verleden in woord en beeld te laten spreken. Wij, archeologen, die tevens naar het verleden kijken en het onderzoeken, vragen U om eens naar de toekomst te kijken en op deze rampzalige beslissing terug te komen.

Peter De Jonghe
preses Alfa

Gatlikkerij

De commentaar bij de tentoonstelling "Honderd Schrijversportretten" (Veto 15, dd. 15/1/90) van PD/KH was je reinste gatlikkerij: Brems met zijn "heldere kijkers", Janssens "in zijn bekende gultige stijl". Kom nou! De pentekening

gen van de auteurs, waaronder een aantal profen, waren bovendien ronduit slecht. Maar ja, het is nu eenmaal riskant een portret van een prof in de grond te boren. Een laatste opmerking: "De tekenares heeft net zolang gegomd tot alleen de essentie overbleef.", schrijven PD/KH. Noch in pentekeningen, noch in houtskooltekeningen wordt gegomd.

Ludo Robben

Deleeck (1)

In Veto 15 van 15 januari neemt Uw redakteur Walter Pauli een zeer afkeurende houding aan tegenover het rapport van de demokrasering in het universitair onderwijs. Vooral Deleecks interpretatie van het cijfermateriaal moet het ontgelden. Ik begrijp niet waarom U van mening bent dat de stelling van Deleeck als zouden socio-kulturele factoren veel meer dan financiële drempels de demokrasering belemmeren, fout zou zijn. Ik verkeerde in de waa dat dergelijke opvattingen stilaan gemeengoed waren geworden in kringen van maatschappijbewuste mensen. Daarom bent u immers - door Deleeck en anderen - reeds heel wat onderzoek verricht dat duidelijk in de richting van de enorme invloed van socio-kulturele factoren wijst.

Het voorbeeld dat U geeft in verband met de studiebeurzen is totaal fout. Laat het duidelijk wezen dat een sterke verhoging van de studietoelagen niet leidt tot een significante verhoging van de participatie van de lagere klassen. Hier speelt immers het Matteüseffect: lagere klassen moeten velerlei socio-kulturele drempels overwinnen, waar-

door zij er gewoonweg niet toe komen te profiteren van gelden die de overheid hen ter beschikking stelt. Om dit probleem op te lossen zijn dus fundamentele maatregelen nodig dan een loutere verhoging van de toelagen. Een dergelijke stellingname is het resultaat van fundamenteel wetenschappelijk onderzoek en heeft dus niets te maken met de politieke kleur van de vorser.

U lijkt Deleeck z'n mediasukses te misgunnen, maar als U van dergelijke verworvenheden van de sociale wetenschap nog niet op hoogte was, geloof ik dat het beter zou zijn dat de media aan deze materien nog meer aandacht zouden schenken.

Luk De Lentacker

Deleeck (2)

Walter Pauli's kritiek op Herman Deleeck i.v.m. demokrasering en socio-kulturele drempels lijkt me één van de eigenaardigste artikels die Veto de laatste jaren gepubliceerd heeft. Als een rode draad door de hele tekst loopt de angst voor een discussie over socio-kulturele drempels, die nochtans zo fundamenteel blijken te zijn dat het artikel zelf ze aantoonde. Als kansarmoede enkel een centenkwestie is, waarom zijn dan ook de slaagkansen van studenten uit "lagere socio-economische klassen" lager? En waarom is de herkomststructuur van de vrouwelijke studenten niet elitairder geworden? Omdat zich daar nog steeds een mentaliteitswijziging aan het voltrekken is? Inderdaad, "socio-kulturele klasse en inkomten hangen nauw samen" - dat toont toch alleen maar aan dat het niet volstaat de financiële drempels weg te werken? Het heeft dan ook weinig zin naar "wiskundige modellen" te verwijzen om "louter financiële maatregelen" te pleiten - dergelijke modellen zijn gewoon niet bij machte een mentaliteitswijziging te verrekken.

Het heeft al even weinig zin het probleem te verdoezelen alsleek irrelevant aanvallen op iemand als Deleeck. OK, hij vertelt niks nieuws (dat doet ook Sociale Raad al 25 jaar niet), en hij is politiek gebonden, en hij heeft de besparingsmaatregelen mee goedgekeurd, maar dat doet weinig af aan het bestaan van sociokulturele drempels en aan de ontoereikendheid van het beleid van sociale toelagen. Waarom vermeldt Walter Deleeck's onderzoek naar het Matteüseffect niet, het verschijnsel dat

een begoede middenklasse profiteert van de voor anderen bedoelde sociale voorzeningen?

Het enige probleem lijkt me te zijn dat werken rond socio-kulturele drempels de krachten van de huidige studentenbeweging te boven gaat. Het impliceert immers dat je maatschappelijke structuren gaat in vraag stellen, dat je sociale discours erbij trekt, dat je gaat werken rond sociale selectiemechanismen in het middelbaar onderwijs, enz. Dat je opnieuw gaat nadenken, opnieuw (jha...) revolutionair wordt, en dus - anno 1990 - je voortbestaan op het spel zet. In Loko kan dat duidelijk niet meer.

Clem Robyns

KAFEETEORIEEN

Kolofon

Veto
's Meiersstraat 5
3000 Leuven
(016/22.44.38)

Jaargang 16
nr. 16
22 januari 1990

Ver. uitg. **Walter Pauli**,
's Meiersstraat 5, Leuven
Hoofdredektie: **Johan Reyniers**
Redaktiesekretaris: **Walter Pauli**

Redactie:
Koen Hendricks, Luc Janssens, Erik Paredis, Jan Van der Linden, Tine Van Heesvelde, Stef Wauters

Doka:
Geert Borgers en Marie-Christine Rondou

Tekeningen:
Arnulph en NIX

Lay-out en vormgeving:
Donatienne Brasseur, Lut De Boel, Koen Hendricks, Erik Paredis, Wilfried Poelmans, Johan Reyniers, Jan Van der Linden, Tine Van Heesvelde, Stef Vanoverbeke, Jan Verstraete, Peter Vosch

Medewerkers:
Donatienne Brasseur, Lut De Boel, Filip De Keukeleere, Benoit Lannoo, Hilde Lennie, Marsel Lauwers, Els Van de Perre, Stef Vanoverbeke, Jan Verstraete, Peter Vosch

Eindredactie:
Johan Reyniers, Jan Van der Linden

Zetwerk en publiciteit
Alfaset Leuven (016/22.04.66)
Drukkerij **Rotapry Brussel**
Oplage **9000 eksemplaren**
ISSN-nummer **0773-5162**

Abonnementen
Studenten: **250,-**; niet-studenten: **300,-**; steun vanaf **600,-**; over te schrijven op rek. nr. **001-0959719-77**

Agenda en Ad Valvas
ten laatste vrijdag voor verschijnen om **18.00 uur** op het redactieadres bezorgen
Redaktievergadering
iedere vrijdagmiddag om **15.00 u**

23.00 u **FILM** Godard-retrospektieve: King Lear, over een werk van Shakespeare, en zonder twiifel Godards testamentaire film, zijn visiekaarje voor latere generaties cineasten, in 1 Stuc, ink. 80/100, org. Stuc.
24.00 u **FILM** A taste of Honey (Tony Richardson), in 1 Studioke, org. DAF.

DONDERDAG

20.00 u **LEZING** Evolutie van het muzieknotatiesysteem, over het ontstaan en de evolutie van het muzieknotatieschrift door de eeuwen heen, uitgegeed door prof. Jozef Robjns, in aud. Vlaamse Leergangen, achter het stadhuis, ink. 60/120, org. Jeugd & Muziek/CC Leuven.
20.00 u **TEATER** De Blauwe Maandag Co speelt 'Zomergasten', regie: Guy Joosten, in de Stadsschouwburg.
20.30 u **FILM** Godard-retrospektieve: Passion, een film over vrouwen, levende schilderijen, liefde en het werk, met heel veel humor, in 1 Stuc, ink. 80/100, org. Stuc.
20.30 u **VIDEO** The Musiclovers (GB, Kenn Russel), met Richard Chamberlain en Glenda Jackson, vanaf 20.00 u zijn er tekenfilms, in Vaartstraat 16, ink. gratis, org. Pieter Coutereelstichting.
23.00 u **FILM** Godard-retrospektieve: King Lear, over een werk van Shakespeare, in 1 Stuc, ink. 80/100, org. Stuc.

VRIJDAG

20.00 u **TEATER** De Blauwe Maandag Co speelt 'Zomergasten', regie: Guy Joosten, in de Stadsschouwburg.
20.30 u **FILM** Godard-retrospektieve: Lettre à Freddy Buache (1982, muziek: Boléro van Ravel) en Prénom Carmen (1982, muziek: Beethoven en Tom Waits), in 1 Stuc, ink. 80/100, org. Stuc.
23.00 u **FILM** Godard-retrospektieve: King Lear, over een werk van Shakespeare, in 1 Stuc, ink. 80/100, org. Stuc.

ZATERDAG

14.30 u **LEZING** Grada Schadee over bisexualiteit, in Labyrint, Visserstraat 2, ink. 100, org. Werkgroep Bisexualiteit Vlaanderen.
20.30 u **FILM** Godard-retrospektieve: Je vous salue Marie, het kristusverhaal, met Jozef als pomphouder, die het hof maakt Marie die overdag werkt, méér dan enkel spot, in 1 Stuc, ink. 80/100, org. Stuc.

TENTOONSTELLINGEN

- **VROUWEN** Een eigen engagement in de vrouwenbeweging, met Louise Van Den Plas en Maria Baers, tot 31 januari in de centrale bib, aan het Ladeuzeplein, ink. gratis.
- **ATTILA: GESEL GODS OF BEVRIJDER?** Attila moordt, brandt en verkracht. Zo leerden we het tenminste op de school. Komt deze uitpraak echter overeen met de historische werkelijkheid? Van 5 tot 11 februari, in het Oratorienhof, Mechelsestraat 111.
- **REIN-ART-MINNOYE** Tot 28 januari in de Vanderkelenstraat 30, org. Oratorienhof.

23.00 u **FILM** Godard-retrospektieve: King Lear, over een werk van Shakespeare, in 1 Stuc, ink. 80/100, org. Stuc.

MAANDAG

20.30 u **FILM** Bird (1988, Clint Eastwood), over het leven van de legendarische jazz-saxofonist Charlie Parker, ingeeld om 19.00 u door Mart Dominicus (filmjdschrift Skrien), in 1 Stuc, ink. 80/100, org. Stuc.
20.30 u **SAMENKOMST** Samenkomst van Het Goede Spoor, met een discussie met en rond ouders, in JAC, Amerikalaan 3.

EOOS

■ Do 25/1 om 18.30 u: Werkvergadering i.v.m. de feestweek (alle presidiumleden zijn aanwezig), in de permanentie. Om 20.00 u: Presidiumvergadering, in de permanentie.

GERMANIA

■ Week van de partiele: eksamenpermanentie, voor 1ste kanners, vanaf 11.00 u. ■ Ma 29/1 om 20.00 u: Presidiumvergadering op de permanentie.

HISTORIA

■ Partiele! De hale week permanentie met koekjes, koffie, goede raad.
■ Ma 29/1 om 20.00 u: Info-avond rond hervormingen van Geschiedenis, eksamenreglement..., in MSI 02.18.

LBK

■ Wo 24/1: Ekskursie naar BASF Antwerpen en Wolvartem, vertrek om 8.00 u aan het Boerekot.

POLITIKA

■ Ma 22/1: Squash-tornooi, in de University Squash Club. ■ Di 23/1: Politika-kantus, in kafee Universum. ■ Do 25/1: Twee films tv Vredeseisenden: "Issa de wever" (± 13 min.) en "La vie est belle", in aud. Vesalius, ink. 80/100.

PSYCHOLOGISCHE KRING

■ Ma 22/1 om 21.00 u: Workaholics serves alcoholics (poi de telefonist tap), in de Shrink. ■ Do 25/1 om 21.00 u: Opdrden The Wolfbanes, in de Shrink. ■ Ma 29/1 om 21.00 u: RvB van de vzw Psychologie, in het kringlokaal.

VRG

■ Di 23/1 VRG-onderwijsdag, met o.a. om 13.00 u: Praatkafe, over de nakende programmahervormingen, in het HDR, ink. gratis.

MDIKA

■ Di 23/1 om 20.00 u: Benefiekoncert tvv Solhea, door het Symfonisch Orkest van het Lemmensinstituut, werk van oa. Verdim Mortelmans, in aula Maxima.

AGENDA

VAN
MAANDAG 22/1
TOT MAANDAG 29/1

MAANDAG

- 20.00 u **KONCERT** Het Nieuw Belgisch Kamerorkest, met werk van oa Mozart, Alban Berg, Wim Henderickx, in de Stadsschouwburg, org. CC Leuven.
- 20.30 u **FILM** Elvire Jouve! 40 (Benoit Jacquot), een film over akteren, waarin drie akteurs "Don Juan" van Molière repeteren, in 1 Stuc, ink. 80/100, org. Stuc.
- 20.30 u **SAMENKOMST** Samenkomst van Het Goede Spoor, de lesbi- en Homojongvengroep van de Roze Drempel, met vertoning van een film, in JAC, Amerikalaan 3, org. Roze Drempel.
- 23.00 u **FILM** Elvire Jouve! 40 (Benoit Jacquot), een film over akteren, in 1 Stuc, ink. 80/100, org. Stuc.

DINSDAG

- 20.00 u **KONCERT** Benefiekoncert tvv Solhea, door het Symfonisch Orkest van het Lemmensinstituut, werken van Verdim Mortelmans, ea., in Aula Maxima, org. Medika.
- 20.00 u **TEATER** Strip-tease door KNS, in de Stadsschouwburg, org. CC Leuven.
- 23.00 u **KONCERT** The Mood, een stevige rockband, met goede, goed gezongen komposities, in de Stucbar, ink. gratis, org. Stuc.

WOENSDAG

- 13.00 u **KONCERT** Optreden van kontra-tenor Peter Ickx, in de proklamatiezaal van het Arenbergkasteel, org. Kultuurkommissie.
- 20.00 u **FILM** A taste of Honey (Tony Richardson), over een jongen die zich ontfemt over een jonge moeder, maar die later door de schoonmoeder eruit wordt gegooid, in 1 Studioke, org. DAF.
- 20.00 u **TEATER** De Blauwe Maandag Co speelt 'Zomergasten', naar een stuk van Maxim Gorki, regie: Guy Joosten, in de Stadsschouwburg.
- 20.15 u **FILOSOFISCHE KONFERENTIE** Van filosofische psychologie naar wijsgerige antropologie, door A. Vergote, ter gelegenheid van het eeuwfeest van het Hoger Instituut voor Wijsbegeerte, in HIW, Kardinaal Mercierplein 2, ink. gratis.
- 20.30 u **FILM** Godard-retrospektieve: Sauve qui peut (la vie), over een regisseur, een prostitutie en een producer, mensen die voor belangrijke keuzes komen te staan in hun leven, in 1 Stuc, ink. 80/100, org. Stuc.

Gematigde voorstellen

VRG droomt van Plan Dillemans

PROFFEN MOETEN EVEN WENNEN
AAN NIEUW EXAMENSISTEEM

4 vervolg van p.1

willen dat controleren. Bovendien zal de 'nieuwe' vorm van lesgeven meer didactische kwaliteiten vereisen dan het kunnen afreunen van een cursus. Het VRG stelt dan ook voor om de twee jaar een evaluatie van de profen te organiseren. Bij een gunstige uitslag kan dan overgeschakeld worden naar een vijfjaarlijkse evaluatie. Het is hierbij natuurlijk van belang dat de enquêtes ernstig opgevat worden. Daarom zouden ze best opgesteld worden door DUO. Ook stelt het VRG voor dat de resultaten weliswaar niet publiek gemaakt worden, maar anderzijds wel besproken worden in de curriculumcommissie, waar één student in zou zitten.

Het ligt voor de hand dat dit voorstel niet op gejuich onthaald zal worden door de docenten. Die zullen met het principe van de academische vrijheid schermen, wat hen zou moeten toelaten om het even wat op om het even welke manier te doceren. Maar ook op universiteitsniveau wordt er gewerkt aan docerevaluatie. Op Onderwijsraad is een werkgroep 'Onderwijsreorganisatie' actief die iets wil doen aan de kwaliteit van het universitaire onderwijs. Naar Canada's model zou een systeem ingevoerd kunnen worden waarbij het docerendrag om de vijf jaar geëvalueerd zou worden. Het voorstel wordt op de volgende Akademische Raad besproken.

Tenslotte eist het VRG dat de werkkolleges en seminars opnieuw getoetst worden aan de doelstellingen waarvoor ze enkele jaren geleden ingericht waren. Toen werden ze voorgesteld om de passiviteit van de hoorkolleges te doorbreken. Het was ook de bedoeling de studenten bij de werkkolleges permanent te evalueren, dus wekelijks te kwoteren.

De nadelen van dat systeem zijn nu ten volle bekend. Het systeem van de permanente evaluatie leidt er toe dat het voor elk van de twintig personen sterke groep absoluut noodzakelijk is minstens één keer aan het woord te komen. Dat leidt tot kinderachtige toestanden, waarbij het er op aan komt hoe dan ook iets te zeggen, een artikel voor te lezen of een

vraag te stellen, hoe stom ook. Het kan niet dat de voorstanders van de werkkolleges dat voor ogen gehad hebben. Bovendien is het de vraag of permanente evaluatie in overeenstemming is met het examenreglement. Daar worden limitatief de periodes opgesomd waarin examens kunnen gehouden worden, en daar wordt niets gezegd van permanente evaluatie. Daarbij komt nog dat werkkolleges niet gekozen worden in functie van de interessefeer van de studenten, maar in functie van de moeilijkheidsgraad.

Pragmatisch

Het VRG heeft trouwens ook kritiek op de inhoud van de werkkolleges. Ze zouden moeten gericht zijn op het verwerven van juridische vaardigheden

en het hanteren van de verschillende rechtsbronnen. In plaats daarvan komt het voor dat werkkolleges in de eerste plaats opgevat worden als uitdiepingen van de hoorkolleges. Soms gaat het zelfs zover dat er aanvullende kolleges worden gegeven. Aangezien niet alle studenten hetzelfde werkkollege volgen, is er onbetwistbaar sprake van een ongelijke behandeling op het examen. Het VRG wil dat er vaste afspraken gemaakt worden en dat die vastgelegd worden in een reglement. Een ontwerp daarvan is nog altijd niet gestemd op fakulteitsraad.

Ook de seminars (die voornamelijk bestaan in het maken en verdedigen van werkjes) moeten gereglementeerd worden. De studenten moeten hun eerste seminariewerk maken in de eerste licen-

tie. Hun juridische kennis is dan nog gering, maar sommige profen lijken daar geen rekening mee te houden. Bovendien is het de vraag wat het nut is van groepszittingen, waar iedereen aan de hele groep zijn werk moet uitleggen. De respons daarop is zeer laag, om begrijpelijke redenen.

Dat het VRG met die voorstellen te ver zou gaan, is wel het laatste dat je kan stellen. Op de studentenraad van vorige week donderdag, waar het witboek werd voorgesteld, werd kritiek geuit op het volgens sommigen al te gematigde karakter van de studentenvoorstellen. Vooral de voorgestelde regeling van de schriftelijke examens moest het ontgelden. De voorwaarden daarvoor zijn inderdaad wel erg voorzichtig. De voorkeur voor mondelinge examens is

OEPS

Wat een politicus toch allemaal niet slikken moet. In de Veto van vorige week werd de heren Hugo Van Dienderen en Jef Sleecx voorwaar het verwijt 'CIV'ER' naar het hoofd geslingerd, omdat ze in de Kamer een resolutie over de gebeurtenissen in El Salvador hadden ingediend. Je zou voor minder groen, respectievelijk rood van nijd worden. □

blijkbaar algemeen: je kunt je dan tenminste nog herpakken, terwijl het argument voor schriftelijke examens, de objectiviteit, zeer relatief is. Een moeilijk handschrift kan evenzeer afstoten als een gezicht dat bij de prof in kwestie onaangename herinneringen oproept. En de eis van de beperking van de cursussen tot de essentie, gekoppeld aan een 'kreatievere' manier van lesgeven, kan gemakkelijk gecounterd worden door de 'heilige koe' van de academische vrijheid.

Pressie

Het VRG antwoordde daarop het principieel eens te zijn met de 'hardere' standpunten, maar pleitte voor een 'realistische' aanpak. Vorig jaar waren er de facto tien verplicht schriftelijke examens. Als de studentenvertegenwoordigers op Fakulteitsraad zich niet fleksibel opstellen, zo wordt gevreesd, komt er misschien terug iets uit de bus dat helemaal onaanvaardbaar is voor de studenten. Het komt er volgens het VRG op aan om er het beste van te maken en dat kan dat alleen door geen al te ekstreme standpunten in te nemen. Konstruktieve politiek heet zo iets. Anderzijds zijn de VRG-voorstellen wél te nemen of te laten. Als ze geen gehoor vinden, zal er niet alleen tegengestemd worden, maar zullen ook de studenten gemobiliseerd worden. Dinsdag zou wel eens een belangrijke dag kunnen worden.

Luc Janssens

JOBBEURS

WOENSDAG 24 JANUARI

Deelnemende bedrijven:

3M Belgium, ASLK, ATEA, AVERY, Bekaert, Beyers & Partners, BP Oil, BIG Interim, CDC, CMB, Douwe Egberts, Dolmen, EBES, EDS, Fiduciaire Moores Rowland, IPPA Bank,

Jacobs Suchard, J. Van Breda & Co, Kortrijkse Textielmaatschappij, Philips, Price Waterhouse, SABENA, SBB Personeelsmanagement, Volvo Car Sint-Truiden, Winterthur, Infosermi (informatiedienst van het Belgisch leger).

Zaal Stella

Doorlopend van 10 tot 17 uur

Toegang gratis

Busdienst: bushalte Campus Arenberg, Erasmus, Handelskot

Aan de ingang zijn er gratis Jobtickets en mapjes met de deelnemende bedrijven voorhanden.

cdc

Career Development Centre

"leidt uw talent in goede banen"

Lambermontlaan 113 - 1030 Brussel - Tel.: 02/243.01.88

Dertig jaar films van Godard

Geld, politiek en vrouwen

Het filmmedium is zo duur dat films wel voorspelbare kassussessen moeten zijn. Regisseurs als Godard en recentelijk Greenaway maken uitzonderingen op die regel, en hun naam groeit uit tot een begrip. Zo was Godard in de jaren zestig het symbool van een hele generatie. Zijn naam deed niet minder stof opwaaien dan die van de Rolling Stones of The Beatles. Later keerde hij zich af van de kanon die rond zijn persoon gegroeid was, en ging hij zich vooral toeleggen op video en televisie.

Godard is alleen al door zijn eigenzinnigheid legendarisch. Zijn eerste grote film, *A Bout du Souffle*, een low-budget film uit 1960, bracht producer Beaugard vierhonderd keer het geïnvesteerde bedrag op. Ondanks het financiële succes van die film, liet Godard zich niet inpalmen als vedette. Hij is tot nu een autentiek filmer gebleven die inzicht welk een nefaste invloed een dure productie op de kwaliteit en de authenticiteit van een film kan hebben.

Wie in de jaren zestig in Frankrijk cultuur maakte, raakte onvermijdelijk betrokken in de politieke discussie die culmineerde in de studentenrevolte van mei '68. In 1960 zei Godard nog dat hij zichzelf bij links zou rekenen omdat hij een "sentimentalist" is. Vanuit Links kregen Godard en de andere 'New-wavers' echter het verwijt zich buiten de politiek te plaatsen. Toch ondertekende Godard Sartre's "manifest van de 121", dat Franse soldaten aanspoorde om niet in Algerije te gaan vechten.

Godard wordt steeds politiek bewuster en in 1965 kant hij zich in *Masculin Féminin* resoluut tegen de Amerikaanse aanwezigheid in Vietnam. In 1967 maakt Godard een pur politieke film, *La Chinoise*. De film behandelt de problemen van een studentenbeweging uit de middenklasse die een revolutie wil doorvoeren. Er wordt in gesegeerd dat nieuw links onder invloed van Mao uit zijn tegenslagen zal leren. Godard's bedoeling was aan te tonen dat de oude, rigide en centraliserende vorm van links moest vervangen worden door 'nieuwe' links. Die kritiek op centralisatie zat ook al in *Two or three things I know about Her*, waarin Godard zich tegen de centralisatie in het onderwijs keert en zo mei '68 anticipeert.

De Parijse studentenrevolte kreeg meteen Godard's sympathie. De slogans op de muren waren voor hem een "spontane" reactie op wetten die "de poëzie verbieden". Samen met Jean-Pierre Gorin richt hij in 1968 'Dziga Vertov' op, genoemd naar een revolutionair Russisch filmmaker. De groep wilde niet alleen politieke films maken, maar ook door het geluid een belangrijke functie toe te kennen, de tirannie van de beelden doorbreken. Ze filmen onder andere *A Film like any other*, waarin beelden van mei '68 getoond worden bij gesprekken tussen arbeiders en studenten. In 1970 draaien ze in Jordanië *Till Victory*, een film over de Palestijnse opstand. Hun hoopvolle analyse van het succes van de opstand werd echter vlug achterhaald.

Mieke

Tout va bien (uit 1972), een commerciële film over de relatie tussen intellectuelen en mei '68, met Yves Montand en Jane Fonda in de hoofdrollen, was de enige film van Godard tussen 1967 en 1979 waarin steracteurs optraden. Godard heeft zich steeds afgezet tegen de gekanoniseerde vormen. Na 1972 richtte hij met Anne-Marie Miéville *Sonimage* op, een productiefirma die de economische, politieke en kulturele centralisatie wilde tegengaan door te zoeken naar alternatieve vormen van distributie. Ze gingen zich toeleggen op het maken van video's en televisieprogramma's. Hun eersteling was, in 1974, *Ici et Ailleurs*, waarin het in Jordanië gefilmde materiaal over de Palestijnse revolutie gekontrasteerd wordt met beelden uit de konsumptiesamenleving in Frankrijk.

In 1975 herneemt Godard in *Numéro deux*, een herwerking van *A Bout du Souffle*, een problematiek die hij in zijn politieke films uit het oog verloren was. Volgens de jonge Godard van *Vivre sa Vie* leren vrouwen naar zichzelf kijken door te zien hoe de cinema naar vrouwen kijkt. Godard valt de maatschappij aan die van vrouwen prosti-

tues maakt. Vrouwen moeten zich onderwerpen aan de taal van de mannen, ze kunnen die alleen maar in vraag stellen. Volgens Godard wordt de maatschappij daardoor verpoverd. Alleen als vrouwen de dominante kode weten af te breken en hun eigen taal kunnen ontwikkelen, is een samenleving van mannen én vrouwen mogelijk. In *Numéro deux* uit 1975 en in *Comment ça va* uit 1976 wordt het verhaal daarom ook verteld

Koen Hendrickx

GODARD-AGENDA

- Wo 24/1 om 20.30 u: *Sauve qui peut (la vie)*. Om 23.00 u: *King Lear*.
- Do 25/1 om 20.30 u: *Passion*. Om 23.00 u: *King Lear*.
- Vrij 26/1 om 20.30 u: *Prénom Carmen*. Om 23.00 u: *King Lear*.
- Za 27/1 om 20.30 u: *Je vous salue Marie*. Om 23.00 u: *King Lear*.

Godard heeft geen stijl

Alleen zin om een film te maken

In de jaren 80 neemt het werk van Godard een nieuwe wending. Politiek en engagement blijven achterwege. Hij zoekt naar zuivere beelden om de wereld en het onzegbare voor te stellen. Hierbij laat hij zich leiden door twee fascinaties: de schilderkunst en de vrouw. *La femme est l'avenir de l'homme*. Deze week in het Stuc een overzicht van zijn films van het voorbije decennium.

De jaren 80 onderneemt Godard een zoektocht naar nieuwe mogelijkheden om cinema te maken. Nieuwe beelden lijken daarbij niet zijn eerste bekommernis te zijn. Wel het manipuleren van die beelden. Films moeten de werkelijkheid reproduceren en analyseren. Godard: "Er wordt niets uitgevonden in cinema. Men kan slechts kijken en trachten wat men zag op orde te zetten." *Sauve qui peut (la vie)* heet dan ook "un film composé par Godard", een autobiografische film die zowat als sleutelwerk kan dienen voor de jaren 80. De drie hoofdpersonages kunnen als afsplitsingen van zijn persoonlijkheid worden gezien. "Omdat ik niet de kracht heb niets te doen, me met niets bezig te houden, maak ik film.", laat hij een personage, de producent Paul Godard zeggen.

Zijn leven en werk worden beheerst door een enorme twijfel. Hij wil de stad verlaten, maar is bang om alleen te vallen. Tegelijkertijd wordt hij gelingerd tussen twee vrouwen. Enerzijds zijn er zijn ex-vrouw en dochterje Cecile. Anderzijds is er Denise. In hun verhouding worden ze steeds als wilden voorgesteld. Ze vliegen elkaar in de haren, schreeuwen zich schor en slaan er op los. Dit gebeurt en *plein public* en zelfs in het bijzijn van de kleine Cecile. Diezelfde Denise trad echter reeds op in het eerste

vanuit het vrouwelijke hoofdpersoonage. Alleen op die manier kan de film de dominante kodes doorprikken. Van de films die Godard samen met Anne-Marie Miéville maakte, kan je *Sauve qui peut* uit 1979 in het Stuc gaan bekijken.

Godard's interesse is altijd blijven uitgaan naar de relatie tussen beeld en werkelijkheid en tussen beeld en geluid. In 1968 draaide hij *Le Gai Savoir*, een grondige studie over de filmtaal, en in 1976 maakte hij met Miéville *Six fois deux*, zes programma's over communicatie. Met *Sauve qui peut* zijn die programma's binnen de Godard-retrospektieve de enige onderdelen uit de jaren zeventig.

GEZOCHT
IEMAND VOOR
ORGANISATIE
VAN FUIVEN

☎ 016/23-66-45
van 10 tot 18 uur

deo/film met elkaar gekonfronteerd. De artistieke arbeid staat centraal. Godard wil het onzegbare verfilmen. Een Pools kineast zal dan ook schilderijen verfilmen, werken van Delacroix, Goya, Tintoretto; hij stelt tableaux vivants op, nooit statisch, maar steeds in beweging. Figuranten nemen hun plaats in, lichttechnieken worden uitprobeerd. De grenzen van het clair obscur worden onderzocht, de ruimte wordt afgestakt. Beweging kenmerkt de film bij uitstek. Beweging die dan weer beheerst wordt door de tijd. Waar een film een openvolgving en ordening van beelden impliceert, zijn schilderijen statisch. 'Passion' is genoemd naar een manier van kijken en voelen. Het gaat om het zien en beleven van momenten van passie. Ook hier is muziek zeer belangrijk: "Het zou me interesseren de ruimte van de klank te kunnen uitgraven."

"Toutes les filles s'appellent Carmen." *Prénom Carmen* of het gevecht tussen man en vrouw, het gevecht voor vrijheid en liefde. Het verhaal van Carmen en Don José speelt zich echter nu af en is geplaatst in reële situaties. Het begint in een inrichting waar J.L. Godard opgenomen is. Hij lijdt aan een tweevoudig verlangen: enerzijds naar liefde, anderzijds naar het maken van een film. Zijn nicht Carmen komt hem vragen of ze samen met vrienden zijn appartement mag gebruiken voor de opname van een doku-film. Ook informeert ze of Godard geïnteresseerd zou zijn op te treden als hun regisseur. Zo krijgen we het dubbelverhaal, waarin Carmen en Joseph tweemaal een gelijkaardige rol zullen spelen. De film gaat over de verschillen en overeenkomsten tussen fictie en realiteit. Tegelijkertijd is het ook een film over naamgeving en benoeming. De film moet dingen tonen alvorens ze te benoemen. Zo worden de prachtige beelden van de kust van Bretagne begeleid door korte stukjes, flitsen uit Beethovens quatuors. "Ik wil over de zee of de vrijheid spreken, vooraleer dat zee, golf, vrijheid heette."

Je vous salue Marie is een nog duidelijkere illustratie voor zijn fascinatie voor de vrouw. Het mysterie van de vrouw leven voort te brengen, de voorstelbaarheid van de maagdelijkheid. "Comment reproduire la beauté d'un corps de femme touché par la maternité?" Opnieuw is het de schilderkunst die Godard een weg toont, een oplossing biedt.

In *'King Lear'* houdt Godard zich terug bezig met de mogelijkheden van de cinema. Hoe gaat men een vreemd stuk bewerken, hoe een vreemde taal benaderen? King Lear wordt gebruikt om de essentie, de verwondering om het beeld terug vinden. Shakespeare de Fifth reis dwars door Europa op zoek naar de betekenis van het leven en de kunst. In Frankrijk in een luxe badplaats ontmoet hij Mr. Lear en zijn dochter Cordelia, die hij wil laten optreden in een film. King Lear symboliseert de onmacht om te creëren. "Because for Learo, to hear is to see. A man may see how this world goes with no eyes. Look with thy ears."

Het maken van films is hier alweer een manier om te overleven.

Els Van de Perre

Important

Jazz kan je ook leren. Dirk Schreurs, Leuvens enige Jazzwonder maakt iedere belangstellende in tien lessen wegwijs in de jazzharmonie. De theorie wordt telkens gekoppeld aan de praktijk. Gevorderde muzikanten helpen in improvisatie-workshops de beginners op weg. De lessen gaan door vanaf 1/2, telkens op donderdag van 17.00 tot 18.00 u. Inschrijven wenden zich tot Erik en Mattias, in de Vandentymplestr. 53. Daar zijn ook muzikanten voor de workshop welkom. Piano en eventueel drums zijn aanwezig.

Tot 16 februari blijven inzendingen voor Germania's literaire wedstrijd welkom bij Bab Roels, Hooverplein 15. Vijf gedichten of een stukje proza tussen drie en tien bladzijden kunnen je een heleboel geld opleveren. Genoeg om op vakantie te gaan, of om een rijmwoordenboek te kopen. De jury zal alvast deskundig geoordeeld zijn om de goede teksten van de slechte te scheiden, anders zou je Veto al lang niet meer lezen.

Brekende spiegels zijn in de literatuurtheorie tegenwoordig in. Beeldverandering heet dat. Vroeger vonden we Reynaert de vos gewoon een sluw dier, maar nu weten we dat hij in feite een postmodern gevoel had van ons huidige fin de siècle. Wie daarvoor alles wil weten, leest volgende week de Veto. En als dat niet volstaat kan je op 30 januari nog naar de lezing van Rik Van Daele gaan, om 20.00 u in de Bondgenootlaan 31.

TE HUUR
VOOR
AL UW FUIVEN

ZAAL
EAGLES

VISMARKT

☎ 016/23-66-45
van 10 tot 18 uur

Minnoye en Reynaert tentoongesteld

"Ik maak van elke dag een feest"

Met 'Arte-fakt' wil het jonge kulturele centrum Oratoriënhof een drietal keer per jaar jonge kunstenaars naar het publiek brengen. Hun eerste tentoonstelling vindt plaats in de stedelijke tentoonstellingszaal, maar die lijkt nergens op, en dus zien ze al na andere lokaties uit. Koördinator Jo Stulens wil van het project op middellange termijn een 'kunststichting' maken, die ook voor uitwisseling met buitenlandse kunstenaars zou zorgen. Maar voorlopig houdt men het op Leuven. Twee jonge Leuvenaars, Erik Minnoye (29) en Arne Reynaert (23) bijten de spits af. Veto ging afgelopen vrijdag naar de vernissage, en kon zich niet van de indruk ontdoen dat Reynaerts werk aan dat van Alechinsky doet denken.

Reynaert: «Alechinsky heeft het penseel toch niet uitgevonden? Ik denk dat ik veel op hem lijkt, ook vanbinnen, maar dat is grotendeels toeval. Het kan mij helemaal niet schelen, dat iemand schildert zoals mij. Ik ga naar Afrika en maak er tekeningen van watervallen. Ik sla een boek van Alechinsky open en zie schetsjes van de Niagara-falls. Verdomme, denk ik dan, die doet dat ook! De body painting van Keith Haring is bijna dezelfde als de mijne, en dat wist ik niet voor ik het zag.»

«Ik probeer altijd mijzelf te blijven. Ik teken al van bij mijn geboorte. Als mijn ouders mij meenamen naar een frietkot, had ik altijd een bic bij om op de papieren tafeldoeken te tekenen.»

Veto: Zonder jullie werk te willen neerhalen, moet toch gezegd dat je hier niets ziet dat echt nieuw, verrassend is.

Reynaert: «Dat kun je zeggen als je oppervlakkig kijkt. Papier, borstel, verf, kader tegen de muur, dat is inderdaad niets nieuws. Vernieuwing heeft ook veel met geld te maken. Ik heb een hoop projecten op papier staan, die ik graag zou tonen, maar waar ik het geld niet voor heb. En daar gaat het wel om dingen die moeilijk met het werk van anderen te vergelijken zijn.»

Veto: Het is hier soms moeilijk om zien van wie is.

Reynaert: «Ik kan het verschil tussen Appel en Jorn zien. En ik denk dat de verschillen tussen ons veel groter zijn.»

Minnoye: «Kijk naar het verschil in kleur, naar de schriftuur. De manier waarop Arne zijn hand beweegt, heb ik uitgeschakeld. Hij tekt nog veel meer dan ik. Hij maakt bewegende tekeningen. Dat zie je nergens in mijn werk.»

«Vroeger werkte ik expressivistischer, anekdotischer. Ik wilde een moment figuratief uitbeelden. Dat heb ik strengend, van uitzicht, en ook van inzicht. De details moesten weg, ik wou direct naar de kern.»

Reynaert: «Ik ben nog bezig met dat anekdotische. Maar ik probeer de momenten wel zo te kiezen, dat ze een algemene betekenis krijgen. Met een werk als '93 identieke figuurkalligrafiek-

jen' probeer ik te bewijzen dat er niets identiek bestaat, terwijl iedereen toch maar over gelijknissen praat.»

Minnoye: «Een evolutie in een werk is maar een poging om beter te laten zien wat je denkt over bepaalde dingen. Dat is maar een manier om je filosofie te uiten.»

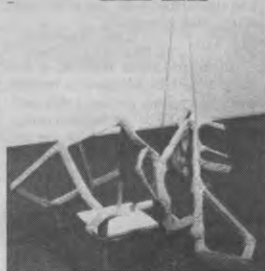
Veto: Jullie vinden dus niet dat uiteindelijk alleen het resultaat telt bij een kunstwerk?

Minnoye: «Je kunt dansen, toneel spelen, films maken. En je kunt ook schilderen. Dat zijn resultaten. Ik noem dat de 'neerslag'. De centrale vraag is echter: wat gaat er aan vooraf?»

Reynaert: «Ik kan ook schilderen zonder een penseel in mijn hand, zoals nu bijvoorbeeld, nu ik hier zit en praat. Ik schilder ook als ik slaap. Dat zit allemaal vanbinnen.»

Veto: Je kunt toch ook 'eksistentieel' ongelukkig zijn?

Minnoye: «Dat vind ik niet. Als je kunt voldoen aan je basisbehoeften, dan kun je van je leven maken wat je wilt. Dat

betekent niet dat je geen ongelukkige momenten zult kennen, maar je moet ook niet aldoor suffen dat je pech hebt.»

Veto: Niet iedereen is daar sterk genoeg voor.

Reynaert: «Daarom proberen we de mensen iets te tonen. Mensen is plezier voor de mensen, niet in de eerste plaats schoonheid. Als ik die term gebruik, dan

Veto: Jullie programmaboekje bevat nogal wat 'filosofisch' commentaar bij jullie werk. Is het belangrijk dat de kijkers die achtergronden kennen?

Zomergasten van Blauwe Maandag Co De zwanezang van de intelligentsia

Maxim Gorki (1868-1936) schreef z'n 'Zomergasten' in 1904, aan de vooravond van de Bolsjewistische coup tegen het regime van de tsaren. Het stuk werk een afrekening met de intelligentsia, de landerige, meest lusteloze bevolgingsklasse binnen de toenmalige Russische maatschappij. 'Blauwe Maandag'-regisseur Guy Joosten koos dat verregaande immobilisme van die geleterde klasse dan ook als uitgangspunt voor z'n eigenzinnige, meer dan twee uur durende, bewerking van Gorki's stuk. Voortdurend stelt de regie de oppervlakkigheid aan de kaak, de vrijblijvendheid waarmee deze weldenkenden met elkaar omgaan. Joosten gaat daarbij zeker niet openlijk moraliserend te werk, integendeel, de toch wel wrege boodschap wordt verpakt in een luchtig en erg visueel kleedje. Dit resulteert in een levendige voorstelling, een burleske tragedie waarin de verkrampde verzuchtingen van de personages vaak aanleiding geven tot hilarische toestanden.

Zomergasten handelt in wezen over mensen die op het einde van een tijdperk leven en die de daaraan verbonden problemen wel druk bekomentariëren maar nooit echt kunnen of willen oplossen. Ze vluchten dan maar in vrijblijvende conversaties, grootscheepse drink- en sprookjespartijen en oppervlakkig vis-, roei- en wandelplezier. Verveeld, inert en hopeloos onverschillig: zo doden deze zomergasten de tijd die ze samen moeten doorbrengen.

Gekraakel

En veel uitwegen lijkt deze treurige status-quo niet te bieden. Zelfs de allerdrastische vlucht poging mistukt jammerlijk: wanneer de zeuderige filosoof Rjoemijn - gespeeld door een niet erg overtuigende Koen Van Impe - besluit om er een eind aan te maken, slaagt hij er enkel in zich in de schouder te schieten. Pijnlijk, maar niet erg dodelijk. Op de vraag van één van de gasten of Rjoemijn nu zal sterven, antwoordt een dokter dan ook veelbetekend: «Hier gaat niemand dood». Het blijft allemaal een vrij kwetsuurloze beoedening, de verveling en de leegheid zullen hun bestaan blijven regeren. En de volgende zomer zullen ze er allemaal wel opnieuw bijzitten.

Dat wordt wel erg duidelijk wanneer Varvara, de gastvrouw, het volgende in de mond wordt geleed: «Wij zijn niet de intelligentsia, maar zomergasten! Wij horen nergens bij, wij doen niets. Wij praten en praten maar en verder niets. Om onze geestelijke armoede te verbergen, hullen we ons in holle frazen, in de goedkope lomp van de boekenwijsheid. Wij praten over de tragiek van het

Reynaert: «Ik schilder om mijzelf naar buiten te brengen, om te tonen hoe ik de dingen voel. Ik ben gelukkig, kan altijd alles optimistisch bekijken. Alles is immers relatief. Ik ben niet bang voor de dood. Elk ongeluk kan een groot geluk zijn. Ik doe niets speciaals met mijn verjaardag of Nieuwjaar. Dan kan ik gewoon op de wc zitten kakken van vijf voor tot tien na twaalf. Dat doet mij niets. Ik maak van elke dag een feest.»

«Als ik om mij heen kijk, zie ik veel mensen ongelukkig zijn. Ik begrijp niet hoe dat kan, hier in België.»

is het als belediging. Je moet kunst op een optimistische manier verstaan. Zelfs al is een werk heel deprimerend, dan kan ik het nog erg plezierig vinden. Omdat ik iets voel, en dat is het meest typische van leven. Lekker leven, dat maakt mij blij.»

«Mensen hebben instinkten. Ze zouden dat positief moeten zien, maar ze lopen er frustraties door op. Die wil ik blootleggen, op mijn domein. Ze moeten zien dat ze niet alleen zijn. En dan gaat het niet alleen over seks, maar gewoon over de manier waarop gedacht wordt. Mensen zijn zo vreselijk bekrompen, zeker in België.»

Veto: Zijn daarom die walvissen (van Minnoye) en rendieren (bij Reynaert) zo nadrukkelijk in jullie werk aanwezig?

Minnoye: «Ik vind walvissen gewoon toffe beesten. Bovendien zijn het de grootste beesten die ooit geleefd hebben, groter dan de voorhistorische. Een walvis weegt veertig ton, maar hij beweegt als een vlinder in het water. Als massa, als beeldhouwwerk is hij een perfecte kompositie.»

Reynaert: «Het rendier staat bij mij voor het instinkt, het beest in de mens.»

Veto: Je draagt dat gewel toch ook gewoon om op te vallen op straat?

Reynaert: «Ook, ja.»

Marsel Lauwers
Johan Reyniers

Arte-fakt project 1 valt nog te bekijken tot zo. 28/1 in de Vanderkelenstraat 30, van 14 tot 20,00 u.

Geef me een glas wijn. Alles is zo onbeduidend.»

Tableaux vivants

Hoe wrang het gegeven ook is, toch kan er aardig wat gelachen worden met deze Vlaams-Hollandse produktie. En dat niet enkel met Pjeroo Roobbees goedkope versjes als «burger van angst en beven, er komt maar leven in uw fluit / als ge pissen moet en daarmee uit». Het zijn vooral de vaudeville-achtige gags die het hem doen, samen met de talrijke tableaux vivants, die chaotische tafereelen waar het bonte gezelschap hollend tot leven komt in een kleurrijke mengeling van vistokken, roeipansen, fietsen en ander vrijetijdsgerei.

Deze levendige tafereeltjes zijn bovendien erg functioneel. Anders dan bij Tsjehov's 'Meeuw' is er hier namelijk geen centrale gebeurtenis die de verschillende levens samenbindt. Gorki's personages passeren wel allemaal, paarsgewijs, de revue, maar het is nooit erg duidelijk wat ze nu net moeten doen. Om een gratuite opvoeling van deze scenes à deux te vermijden, heeft Joosten gekozen voor de vaak erg moete, verdoezelende genre-schilderijtjes.

Sommige duitjes blijven overigens lang in het geheugen gegrift: Kateljine Damen als de onnozele, hypernervieuze vrouw van een overwerkter arts (Jappe Claes), Vlas (Luk Perceval) in z'n vurige verhouding tot een twaalf jaar oudere vrouw (Gilda de Bal) en tenslotte ook de botte Soeslov (Jakob Beks) met z'n overspelige en hogelijk ironische echtgenote Loelija (de Nederlandse Lienneke de Roux). Het akteerwerk in z'n totaliteit is trouwens meer dan behoorlijk, al tekent de Vlaamse acteurs (een onvolddragen Koen Van Impe niet te na gesproken) niet een ietsje beter dan hun - meer gestileerde - Nederlandse kollega's. Eigenlijk zorgt alleen Cas Enklaar, met z'n flauw-hollandse popjes als «reken maar van yes» en «snappes-vous?» voor een enigszins dissonante noot.

'Zomergasten' is een boeiende, kleurrijke, maar misschien iets te lange teatervoorstelling - er is geen pauze - waarin danig gechargeerd wordt, en waarbij zowel de spelers als het publiek zich kostelijk lijken te amuseren. Gorki is nog geen Tsjehov. De Blauwe Maandag Compagnie is nog steeds geen bevestigd en zwaaie gesubsidieerd A-gezelschap, maar Joosten en de zijnen hebben toch maar weer bewezen met z'n dan jonge honden 'bevorderd tot de heerlijkeheid van de grote schouburgen' (aldus een ironische Volkskrant).

Peter Vosch

Zomergasten is te bekijken in de Stadschouwburg op 24, 25 en 26 januari.

STEKELBEES

Met het succesvolle Parade bracht Oud Huis Stekelbees een ode aan het teater. B is A in Bubbels was een gelaagd spel over het gevecht met de taal. Samenwerking met andere kunstenaars en kunststaken leek een nieuwe (hoewel vrij trendy) uitdaging. Het resultaat daarvan is te zien in Stukken, twee produkties - gepresenteerd in één programma - die nu vrijdag in première gaan en volgende week in het Stuc te zien zijn.

De idee voor 'Stukken 1' komt van Peter Zegveld. Als plastisch kunstenaar is hij vooral gefascineerd door de relatie tussen beeld en geluid, die hem mogelijk maakt uit te drukken wat in taal niet te zeggen valt. Hij wil vooral een atmosfeer creëren, waaruit tegelijkertijd bedreiging en verwachting ontstaan. Zegveld staat bekend om zijn onmogelijke combinaties. Zijn eerste produktie voor kinderen - 'Kombuis' - zat dan ook vol indrukwekkende machinerie.

'Stukken 2' ontstond uit de samenwerking tussen de Opleiding Nieuwe Dansontwikkeling in Arnhem, de komponist John Gilbert Colman en regisseur Guy Cassiers van Oud Huis Stekelbees. Nieuwe studenten worden begeleid door Mary Fulkerson en Jaap Flier (koreografen). Eigen creatieve ontwikkeling en fysieke bewustwording staan centraal.

'Kinderkids', een dagbladstrip van Bauhauskunstenaar Lyonel Feinger, dient als inspiratie. De 'kids' ondergaan een avontuurlijke zeereis, schijnbaar zonder doel. Wat ze wel willen, is ontkomen aan de klauwen van Jimjam, die hen onvermoebaar volgt met een lepel levertraan. Net als de vorige produkties, wil ook 'Stukken' zowel volwassenen als kinderen aanspreken. (EVDP)

Te zien in de Vlamingenstraat 83, van vr. 26 tot wo. 31/1, behalve op zondag. De voorstellingen beginnen om 19 u.

Professor Pyck over eredoktor Rutter

Veelzijdig en baanbrekend werk

Op 2 februari wordt aan professor Rutter, hoogleraar in de kinder- en jeugdpsychiatrie aan de University of London, een eredoktoraat verleend. De zesenvijftigjarige Rutter is een ijverige autoriteit binnen zijn vakgebied. Tussen 1964 en 1988 pleegde hij niet minder dan 297 wetenschappelijke publikaties die behalve voor de psychiatrie ook voor de sociologie, de psychologie, de pedagogie en de kriminologie van belang zijn. Het eredoktoraat wordt toegekend op aanbeveling van professor Pyck, hoofd van de dienst kinderpsychiatrie aan de fakulteit geneeskunde.

woorden. Professor Rutter stelt de basisvragen bij het psychiatrisch onderzoek. Hoe komt het dat kinderen en later volwassenen psychische afwijkingen ontwikkelen en een destructief temperament hebben?»

«Op de psychologie van kinderen zijn verschillende factoren van invloed. Welbekend zijn de gevolgen van de gezinsituatie en de maatschappelijke remmingen. Professor Rutter was de eerste die heeft aangetoond dat ook de kwaliteit van het onderwijs eigenlijk erg belangrijk is in de psychologische ontwikkeling van kinderen.»

Veto: *Ligt dat aan de leerstof, aan de onderwijzer of aan het hele systeem?*

Pyck: «Het gaat om wat Rutter de *schooletos* noemt, om de algemene sfeer op de school die natuurlijk mee bepaald wordt door de kwaliteit van de leerkrachten. De invloed van hun omgang met de leerlingen is erg groot. Ze moeten hun verwachtingen juist kunnen doseren. Een zekere belasting is menselijk, maar je mag niet teveel van de leerlingen verlangen. De kwaliteit van een school hangt ook af van de verantwoordelijkheid die aan de leerlingen gegeven wordt. Die moet leeftijds-adekwaat zijn, zodat de jongeren zich betrokken voelen bij de school. Een ander belangrijke

faktor is goede hulpverlening buiten de les.»

«In de jaren zeventig meenden onderzoekers dat kinderen die goede resultaten behaalden dit alleen te danken hadden aan aanleg en een stimulerend milieu. Het onderzoek van professor Rutter heeft aangetoond dat de school heel veel invloed heeft. Dat is een grote vernieuwing geweest.»

«In dit onderzoek heeft hij in een aantal scholen de leerlingen in verschillende jaargroepen ingedeeld. Hij heeft datgene wat hij de instroomkenmerken noemt, gelijkgesteld. Op basis van een aantal kenmerken die hij aantroef bij kinderen van elk jaar, maakte hij prognoses over wie het goed of niet goed zou doen in het onderwijs, over wie wel of niet delinkwent zou zijn. Bij latere vergelijking van de leerlingen met gelijke instroomkenmerken uit verschillende scholen, komen de verschillen tussen die scholen duidelijk naar voren.»

Veto: *Welke conclusies over jeugd delinquentie worden uit zijn onderzoek getrokken?*

Velletjes

Pyck: «Rutter had dus per school op basis van de vastgestelde kenmerken prognoses opgesteld over wie wel en wie niet delinkwent gedrag zou vertonen. Uit het onderzoek bleek later dat in bepaalde scholen, tegen zijn verwachting in, niemand delinkwent werd, terwijl in andere scholen meer delinkwentie aangetroffen werd dan voorspeld was. In die zin kan het onderwijs enerzijds een beschermende faktor zijn, maar anderzijds ook een predisponerende.»

Veto: *Het onderwijs is toch geen onderwerp van de psychiatrie. Waar ligt eigenlijk de grens tussen psychologie en psychiatrie?*

Pyck: «Wat het onderzoeksdomein betreft, bestudeert de psychologie de psychologische functies van de mens in zijn normaliteit. De psychiatrie bestudeert de psycho-pathologie, de afwijkingen in de psychologische functies, ook wel cerebrale dysfuncties genoemd. Er is natuurlijk een continuüm, zowel in het wetenschappelijk onderzoek als in de praktijk. In het onderzoek is de grens duidelijker dan bij de behandeling, waar er verschillende mogelijkheden zijn. Een daarvan is de psychologische behandeling door een kinder-psychiater. Daarnaast heb je onder andere de psycho-therapeutische behandelingsmethode, waarbij er een waaiër is van methoden en waarin zowel psychiaters als klinisch-psychologen een rol spelen.»

Abnormaal

Veto: *Op 3 februari aanstaande zal professor Rutter naar aanleiding van zijn eredoktoraat een lezing aan het verschijnsel autisme wijden. Wat is zijn bijdrage geweest in het onderzoek hiernaar?*

Pyck: «Rutters onderzoek naar het ontstaansproces van autisme is een goed voorbeeld van zijn baanbrekend werk. Het autisme is één van de typische kinder-psychiatrische stoornissen die in 1943 door Kanner beschreven is. In de vijftiger en zestiger jaren werd gedacht dat het fenomeen een gevolg zou zijn van verwaarlozing door de ouders. Rutter is één van de eersten geweest om aan te tonen dat het eigenlijk enkel een gevolg is van een cerebrale dysfunctie.»

Veto: *Bestaat er ook zoiets als autisme veroorzaakt door verwaarlozing?*

Pyck: «Er bestaat autistiefon gedrag ten gevolge van verwaarlozing, maar dat is duidelijk te onderscheiden van autisme. De ontdekking van Rutter heeft een duidelijk effect gehad op de wijze van behandelen. Vroeger werd het kind klinisch behandeld, bij voorkeur buiten het gezin. Het kind werd in behandelingsgroepen opgenomen, en de ouders kregen de schuld van het feit dat het kind zo geworden was. Nu wordt er samen met de ouders een optimaal oefenschema voor het kind opgezet. Zij worden bij het werk betrokken.»

Veto: *Is autisme nu te genezen?*

Pyck: «Autisme is een van de ernstigste kinder-psychiatrische stoornissen, en is eigenlijk niet te genezen. Men kan er wel voor zorgen dat de handikap beperkt blijft, zorgen dat het sociaal gedrag zo goed mogelijk is. Maar in een groep van autistische kinderen zal twintig procent het relatief goed stellen terwijl de meerderheid toch op een relatief laag niveau blijft. Zelfs de besten blijven autistisch gedrag vertonen. Desondanks kunnen sommigen zich in de maatschappij redelijk goed redden.»

Veto: *Zijn ze zich ervan bewust dat ze autistisch zijn?*

Pyck: «De meesten niet. Degenen die er minder erg aan toe zijn, voelen wel dat ze anders zijn. Ze voelen ook dat hun anders-zijn betekent dat mensen anders op hen gaan reageren. Door hun afwijkend gedrag worden ze in de maatschappij eigenlijk niet of moeizaam geaccepteerd.»

Dionatie Brasseur
Koen Hendrickx

Veto: *Wat was uw motivering om Prof Rutter aan te bevelen? Het feit dat dit de tweede keer is dat U hem voor een eredoktoraat voordraagt, toont dat U veel bewondering voor hem heeft. Kent U hem persoonlijk?*

Pyck: «Niet echt. Hij is hier een paar keer geweest. Volgens mij verdient hij dit eredoktoraat voor zijn baanbrekend en grensoverschrijvend wetenschappelijk werk.»

«Zijn eerste grote onderzoek in 1970 verdiende die kwalificaties al. Hij deed een epidemiologische studie naar psychologische stoornissen bij de totale populatie van het eiland Wight. Het onderzoek toonde aan dat in een doorsnee populatie gemiddeld 6,8 procent van de bevolking een of andere psychiatrische stoornis heeft, en dat in geen tien procent van de gevallen er iets aan gedaan werd. Zijn vroeger bevindingen zijn nog steeds relevant. Ze waren de aanzet tot de uitbouw van kinderpsychiatrisch onderzoek.»

Misdaad

Pyck: «Er zijn bovendien weinig wetenschappers die erin geslaagd zijn om onderzoeksvragen over een zo heterogeen domein te stellen en die op een dergelijk ruim veld zo volledig te beantwoorden.»

Raakt geen sleet op

Eredoktor Ashby

◀ vervolg van p.1

Veto: *Dat klinkt allemaal nogal theoretisch. Is zoiets ook gemakkelijk toepasbaar?*

Delay: «Ashby heeft van alles bestudeerd: het ijs van Antarctika, metalen, polymeren, glas, cement, kurk, zelfs de vorming van de mantel van de aarde. Voor elk van die domeinen heeft hij zijn zogenaamde *Ashby maps* opgesteld. Dankzij die diagrammen kan een ingenieur die op een bepaald moment een materiaalkeuze moet doen op vrij eenvoudige wijze terugvinden: welk mechanisme is bij dit materiaal verantwoordelijk voor welk gedrag?»

Veto: *In de toekomst hoeft een ingenieur dus enkel nog die diagrammen te raadplegen en alles is in orde.*

Delay: «Dat is natuurlijk te simplistisch voorgesteld. Je materiaalkeuze hangt af van wat je wil bereiken, en eigen onderzoek en ervaringen spelen daar ook sterk in mee. Voor het ene materiaal is bijvoorbeeld het fenomeen *sleet* relevanter dan voor het andere. De *Ashby*-diagrammen helpen slechts een verantwoordelijke keuze te maken.»

Veto: *In welke mate is het werk van Ashby vernieuwend?*

Delay: «In één van zijn laatste publikaties schrijft Ashby: "It is occasionally helpful to stand back and view." Weinig onderzoekers zijn in staat om als Ashby tegelijkertijd zowel een overzicht over het geheel te houden als op atomair en moleculair niveau aan beschrijving te doen en oorzaken van bepaalde mechanismen uit te pluizen. Omdat hij erin slaagt zo een breed spectrum te bestrijken, wordt hij ook internationaal erg gewaardeerd. Hij werkt onder andere samen met grote labo's in Japan die rond neo-keramieken werken. In de vliegtuig- en ruimtevaartsector is zijn bijdrage belangrijk voor het onderzoek rond hittebestendigheid.»

Veto: *De laatste jaren is hij trouwens nog belangrijker geëvalueerd. Hij werkt nu ook over de materiaalgrenzen heen en probeert samenhang te vinden. Neem bijvoorbeeld het verschijnsel *vermoei-**

ing. Dat fenomeen is op alle materialen van toepassing, maar het zal zich bij metaal anders manifesteren dan bij keramiek. Ook de oorzaken van vermoeiing zijn dikwijls materiaal-specifiek.»

«Ashby heeft over de materiaalgrenzen heen die dingen bij elkaar gebracht en ze systematisch beschreven. Zo kan je materialen op verschillende gebieden met elkaar beginnen vergelijken. Hij heeft zo de ingenieur een werktuig gegeven waardoor het eenvoudiger wordt van het ene materiaal op het andere over te stappen.»

Veto: *Een eredoktoraat is meestal ook voordelig voor het departement dat de eredoktor voordraagt, bijvoorbeeld voor kontakten en onderzoeksprojekten. Sluit het onderzoek van Ashby aan bij wat er gebeurt binnen Metaalkunde en Toegepaste Materiaalkunde?*

Delay: «Wij benaderen de materiaal-kunde hier op een globale manier. Je kan je dat voorstellen als een driehoek. De eerste zijde van de driehoek is het onderzoek naar het produceren en aanmaken van materialen, *processing* zoals dat heet. Zoiets veronderstelt kennis van de structurele opbouw van een materiaal, en dat is de tweede zijde. Van een materiaal dat je hebt, ga je de eigenschappen bepalen. Vroeger werd er vooral op dat gebied onderzoek verricht. Je kan vervolgens ook een relatie gaan leggen tussen de structuur en het aanmaken, omdat je bijvoorbeeld het productieproces wil beïnvloeden. Zo kom je tenslotte bij de laatste zijde van de driehoek. Je gaat de eigenschappen van een materiaal proberen te beïnvloeden omdat je het proces wil veranderen. Of bij komposieten ga je combinaties zoeken tussen polymeren en vezels, of tussen keramiek en metaal enzoverder.»

«Dat soort benadering is toepasbaar op alle materialen. Door zijn fundamentele beschrijving van de eigenschappen van materialen, is het werk van Ashby daarbij zeer bruikbaar. In het verleden hebben we al kontakten met hem gehad. Ik denk dat er in de toekomst zeker nog heel wat samenwerkingsmogelijkheden open liggen.»

— Erik Paredis

DEZE WINTER NOG!

Blauwe Maandag Co / Het Zuidelijk Toneel

ZOMER GASTEN

VAN MAXIM GORKI
REGIE: GUY JOOSTEN

Wo 24, Do 25 en Vr 26 januari 1990 om 20.00 uur
Stadsschouwburg, Leuven
Reservatie: ☎ 016/22.21.13

Kultuurraad brengt 'Leuven wellicht' Verlichten van wat platgetreden is

Wie heeft vorig academiejaar iets van Kultuurraad gehoord? De aan het Stuc gelieerde Loko-geleding maakte kwade tijden door. Na de flop van het AV-project 'Leuven gaat vreemd' in februari 1988, zag men zich genoodzaakt een jaartje vakantie te nemen. Vorig academiejaar dus geen project, wel werken: rond het Grote Herstel. Een aantal kringen hadden het de afgelopen jaren immers wat moeilijk gehad met Kultuurraad. De eeuwige discussies over het zogenaamd 'elitaire' karakter van het Stuc deden een aantal onder hen afhaken. Sinds vorig jaar, zegt voorzitter Isabel Rossaert, is er heel wat veranderd. Op 21 februari is er zelfs opnieuw een heus AV-project, waarrond nu koortsachtig gewerkt wordt. Over de concrete invulling van het project wou Kultuurraad nog niet veel kwijt. Maar één zaak is duidelijk: het gaat over licht.

Paul Van Emmerick: «We hebben vorig jaar de taak van Kultuurraad eens goed doorgelicht, en we zijn zo tot een aantal kernpunten gekomen. Eén daarvan was een AV-project. Vorig jaar konden we er geen maken. De mensen die op de AV zaten, hadden blijkbaar te weinig tijd, of waren niet voldoende gemotiveerd. Dit jaar is het entoesiasme echt groot, en komen er ook veel vrijwilligers van buiten de AV.»

Lieve Vanfraechem: «Een AV-project kun je samenvatten in drie kernpunten, de zogenaamde '3 m'en': *metamorfose, mobiliteit en massa*. Het eerste staat voor een gedaanteverandering van de stad, het tweede voor het *doen*, dat wil zeggen de activiteiten van de studenten, en het

derde voor het publiek. Een AV-project moet veel mensen aanspreken. Maar dat wil nu ook weer niet zeggen dat het zomaar een *happening* wordt. We willen meer dan enkel veel volk.»

Tijd

Voor de realisatie van die metamorfose wordt, net als de vorige keren, gebruik gemaakt van een parkoers. Dat leidt langs een aantal lokaties, voornamelijk in universitaire gebouwen, waar kunstenaars met hun werk present zullen zijn. Tussen die centrale punten zullen de studenten, op kot, hun bijdrage aan het project kunnen leveren.

'Leuven wellicht' volgt daarbij een min of meer bekend parkoers, maar, zo

stippen de organisatoren aan, "we willen er wel andere aksenten in aanbrengen. We willen verlichten wat platgetreden is."

Lieve: «Die 'Verlichting' heeft twee polen. Enerzijds is er de intellectuele pool: Leuven is een stad waar studenten zich ontplooiën. Anderzijds heb je ook *letterlijk* de vaststelling dat het hier nooit

helemaal donker is. Dit is een uitgaansstad, er is altijd wel ergens een kafee open, er brandt altijd wel ergens licht.» «Nu is het niet de bedoeling om alles wat met licht te maken heeft op een grote hoop te gooien. We willen de wetenschap op zijn kop zetten, een beetje doordenken.»

Het project zelf speelt zich op één avond, de 21ste februari, af. Een volledige doorloop zou twee uur duren. De kunstenaars, zowel gevestigde waarden als afgestudeerde snaken, blijven een hele week op het parkoers staan. En de studenten die iets willen doen? Die zijn nog altijd welkom bij Kultuurraad.

Walter Pauli
Johan Reyniers

Voor info ga of bel je naar de Van Evenstraat 2d. ☎ 23.67.73.

ZOEKERTJES

- **TE KOOP** wegens vertrek buitenland: 1 pers.-bed + matras, radio-meubel (jaren '50), 2 pers.-zettel, planten, comode, plantenbak (met planten) v. ± 60 cm x 1,00 m, TV-kastje, salon (4 zetels) + hoekleemantel, relaxzetel + poef, grenen kleerkast, gasfornuis, frigo, auto R4 bouwj. '81, petroleumvuurtje (verbruik 4 fr/u). Z.w. Mieke Henckens, Mechelsestraat 174A, 2de verdiep, Leuven, ☎ 016/20.24.50.
- Typen van tessen, verslagen en teksten op laserprinter. Vertalingen, inbinding. Kris Rosselle, Naamsesteenweg 130, 3030 Heverlee, ☎ 20.70.77.
- Zoek huurder voor gemeubelde kamer voor januari-juli (4000 fr. alles inkluis). Parijsstr. 38.
- Alpe d'Huez, nog 2 plaatsen beschikbaar, vrijdagavond 26/1/90. Info: Dekenstr. 89, na 21.00 u, vraag naar Lieven De Mulder, ☎ 29.01.08.
- Ook zo? Welkom dan bij de homo-lesbi-jongeren van Het Goeie Spoor, elke maand om 20.30 u, Amerikalaan 3, zo zijn we.
- LUMA: typen van tessen, verslagen en teksten. Vertalingen. Steenbos 25, 1641 Alsemberg, ☎ 02/380.12.80.
- Verloren: bordeaux schoudertas (geurlijk vooraan) met zwarte pennezak en cursus fundamentele Wijsbegeerte in (niet onbelangrijk voor mijn eksamen). Dhaene Filip, Vlamingenstr. 23.
- Alsjeblief, een eerste zoekertje. Gelukkig nieuwjaar Ririe. Vanwege Rara. Hobbie: originele correspondentie.

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10

1										
2										
3										
4										
5										
6										
7										
8										
9										
10										

Horizontaal - 1. Ruig of verward zijn 2. Erfdeel - spuwend zoogdier 3. Bewoner van de USSR - stomp 4. Binnenkort - richel waarop men schotels zet - tegenover 5. Radioactief element - dobber aan een hengelsnoer 6. Bloem die ruikt naar rottend vlees 7. vaste bodem - soort slaapmuts 8. Muzieknoot - gravure - vurig 9. Ratelpopulier - aardworm 10. Bepalen, bedingen.

Vertikaal - 1. Lichte schoenen met zolen van touw 2. Bruto min netto - verlengt hebzuchtig 3. Vastenperiode in de Islam - Ludolfaans getal 4. Prijze - baltke 5. Baarmoeder - Griekse letter 6. Stralenkrans 7. Oude lengtemaat - Chinese afstandsmaat - bijwoord 8. Verachtelijk, nietswaardig manspersoon - stank van de duivel 9. Gemoedsbeweging - ontschore 10. Snuffelend blijven overhoop halen.

- Labyrint, Leuvense vrouwenorganisatie, Visserstr. 2, zijstr. Vismarkt. Kafee wo, do, zon van 20.00 u. Fuijv er zat van 22.00 tot 04.00 u.
- Rapport: eenzaamheid bij jongeren (3e jaar maatschappelijk werk). Prijs: 250 fr. (+ verzendingskosten). Chris Vaneylen, Lijsterdreef 24 in Linden, ☎ 25.53.47.
- Te huur: mooie studentenkamer in 't midden vh centrum (Mechelsestr. 5), gem. badkamer en douche, keuken (3 pers.). Vrij vanaf 1/2. Prijs 5200 fr. en verwarming. ☎ 011/53.60.87 of 016/21.58.07 (dag) of kom eens langs.
- Gezocht: 2 unieke jongens voor 2 unieke meisjes die overlopen van stijl en uitzonderlijke klasse. Blond & heerlijk parelend. Delikaat van smaak & lekker fris. Miller, Quo Vadis, Munstir.
- Concierge, hij begint weer... Jacques Vermeire en Luc Sportkafé Verschuere maken je donderdagavond van 25/1 onveilig. Omdat Leuven te klein is, laten ze hun smool zien vanaf 20.00 u op de agora van de Univ. Kampus in Diepenbeek.
- Homo of lesbi? Het goede spoor, jongerentrop van De Roze Drempel, elke maandag om 20.30 u, Amerikalan 3.
- Van een verassing gesproken / nu ben ik hier weer opgedoken! / Zeker weten / ik kan je maar niet vergeten / Arrividecci.
- Wil degene die mijn nieuwe portefeuille op 18/1 in de vestiaire van de RBIB heeft meegenomen ten minste mijn papieren terugbezorgen? Frank S., G. Gezellelaan 48, Heverlee.
- Damiaanactie zoekt medewerkers die binnen hun fakulteit/dep. de wereld-dag voor de melaatsen willen helpen promoten. Hulp bij verkoopakties is ook welkom. Tom Lauwerein, Tervuursestr. 81.
- Vlijtige Vetolezer Ririe heeft hiermee al tenminste één vlijtige zoekertjesgezinde gevonden. Hallo! Mijn naam is Kassiopea...
- Professioneel typewerk op tekstverwerker, snel & verzorgd, ☎ 25.89.12.
- Verloren in een telefooncel: een zwarte kaft met nota's waarop allerlei rare (Chinese) tekentjes staan. Omdat de vinder hiermee waarschijnlijk toch niet veel kan aanvangen, smee ik hem mij die zo gauw mogelijk terug te bezorgen. Lepelstr. 9.
- KLJ(sters in Leuven worden vriendelijk uitgenodigd op een bowlingavond. Op 29/1, vanaf 21.30 u in de Naamsestr. 89 (vooraf verwittigen op de KLJ-centrale!).
- Wie kan een brief van het Nederlands naar het Portugees vertalen? 't Is voor mijn tesis. Kom je dan even naar Tom, in de Paul Lebrunstr. 4?
- Fakbar De Shrink is te huur voor prive-fuiven op vrijdag en zaterdag. Info ter plaatse (Tiensestr. 115A) of ☎ 28.60.78.
- Te koop: herenfiets, goede staat, 1500 frank, damesfiets, klein model, 750 frank, bij Linda, Drinkwaterstr. 3, zijstr. Parijsstraat.
- Help! Wie schrijft mijn tesis? Eeuwige vriendschap als beloning. We kunnen er beter eens om lachen, niet? Christophe.
- Studentieke modeshow op 21/2 - Salons Georges: mannequins (m/v) gezocht, geïnteresseerden worden verwacht bij Nancy Verweck, Bondgenotenln. 38, kamer 3, op 25/1 om 15 u.
- Te huur: kamer in ruim gemeenschapsruimte voor niet-student, graag sociaal geëngageerd, onmiddellijk vrij. Eénmeilaan 46, 3200 Kessel-Lo (Paul).
- Zaal te huur voor fuiven van ong. 100 personen. Zeer interessante voorwaarden. ☎ 20.76.41 of 25.55.67. Labyrint, Visserstr. 2, (boven Eagles).
- Te huur: diskobar met of zonder DJ (7000-4000 fr.), geluid 2x200 W, licht-installatie 2000 W, ☎ 23.30.86 na 19 u.
- Homo- en lesbiëncentrum De Roze Drempel onthalt maandag en donderdag van 20 tot 23 u. Amerikalan 3 (JAC), ☎ 22.85.82. Kafee elke woensdag van 21.00 tot 1.00 u, Craenen-donck 27, zijstr. Vismarkt.
- Kristof, Frank, Pascal en Stef dagen elke 4 studenten van eenzelfde kot uit op hun op de 4x800 m op de piste te kloppen. G. Gezellelaan 48, Heverlee.
- 't Stuc zoekt entoesiasme vrijwilligers die in ruil voor een vrijkaart de promotieploeg een handje willen helpen. Affichering, brochures, zaalwacht: 2e verd van 't Stuc.
- Te huur vanaf 1 maart: 2 koten, gem. keuken en douche. Schreursvest 37 (tov Centrale gevangenis), ☎ 23.47.61.
- MK: papyrus / pop art wacht op u. Willemsstraat 9 bus 5.

VOGELVRIJ

Mannelijk, zwart en ongeveer 60 jaar. Zo luidt de lijkschouwing bij de dood van de 35-jarige Charlie Parker, geveld door - een tevel aan - drugs. Hiermee verloor de jazz-wereld niet alleen één van haar schitterendste virtuozen, maar vooral de voortrekker van de Be-Bop, een ritmische jazz-variant die zich afzette tegen de tirannie van de big-bands. Men kreeg er wel een legende bij.

Dat Hollywood zo lang wachtte om zijn leven te verfilmen, lag wellicht aan zijn controversiële gedrag, doorspekt met drank en heroïne, en aan het ontbreken van een happy-end. Zoiets kan je toch echt niet verkopen. Clint Eastwood durfde het wel aan, met een 'Dirty-Harry'-achtige koppigheid optomend tegen de gladdige jongens van de marketing. *Bird* is een mooie, sfeervol gefotografeerde prent geworden die toont hoe een begenadigd regisseur met betrekkelijk eenvoudige middelen toch iets aparts kan creëren. Via een structuur van flash-backs en flash-forwards bouwt hij het leven van Bird op. Zijn jeugd waar hij de muziek ontdekt, er leert van te houden en ze te spelen. Daarna de overstap naar New York, waar Charlie moet opboksen tegen de gevestigde waarden in het muziekwereldje en waar hij zijn stijl perfectioneert.

Als dan de erkenning volgt, wordt hij snel de personifikatie van de Be-Bop. Ondertussen legt zijn heroïneverslaving een hypoteek op het familiale leven. Hij trouwt twee keer en wordt verscheidene keren opgenomen om af te kicken. Uiteindelijk moet hij het afleggen tegen het witte goeijde. Eastwood schotelt ons geen idyllische wereldje voor: een zwarte jazz-muzikant leefde toen in een dubbele marginaliteit en Parkers populariteit liep maar even ver als de grenzen van New York. Bovendien verveemde Birds verslaving hem van zijn vrouw, vrienden en uiteindelijk zelfs van zijn muziek. Eastwood weet handig de valstrik van het tranerige te vermijden en schetst de bezetenheid van deze saxofonist die, eenmaal hij zijn instrument vastgrijpt, een ware metamorfose ondergaat: van zielige junk wordt hij een machtig muzikant, een vogel gedragen door zijn virtuoze spel.

In het kader van het project 'onderge-waardeerde commerciële films' toont het Stuc deze film op maandag 29 januari om 20.30 u. De vertoning wordt ingeleid en verdedigd door Mart Dominicus, hoofdredakteur van het filmtijdschrift 'Skrien', om 19.00 u. (SV)

WORD JOURNALIST

Leer nu voor een boeiend beroep, een goede (bij-)verdiensite met een persoonlijke perskaart.

Informeer schriftelijk bij:
(2x 13-fr. postz. bijvoegen)
Ready Press Agency SV,
Bakelaarstraat 42
2800 Mechelen

Zoekertjes zonder commercieel oogmerk (gezocht, gevonden, verloren e.d. zijn gratis; andere semi-kommerciële zoekertjes (te koop, te huur, tikwerk) worden betaald naargelang de ruimte die ze innemen (zie rooster). De redactie behoudt zich het recht voor een zoekertje niet te plaatsen. Gebruik onderstaand rooster, 1 teken per vakje, 1 vakje tussen de woorden. Zenden aan of afgeven op 's Meiersstraat 5.

10 BF										
20 BF										
30 BF										
40 BF										
50 BF										
60 BF										

Zoekertje

"De meeste mannen kunnen intellectueel wel mee"

U beseft het misschien niet, maar ongeveer de helft van de wereldbevolking bestaat uit vrouwen. Nochtans hebben vrouwen nog altijd niet dezelfde rechten als mannen, en worden ze niet als vanzelfsprekend gelijkwaardig beschouwd. In hun strijd voor de gelijkberchtiging van de vrouw zetten in het begin van de jaren zeventig de Dolle Mina's in Nederland de boel op stelten. Tegelijk voelde men in Vlaanderen de nood aan koördinatie van het vrouwenprotest: het Vrouwenoverlegcomitee (VOK) werd opgestart. Na twintig jaar feministische actie lijkt de beweging van toen een beetje dood. We vroegen Rita Mulier, in die tijd initiatiefneemster voor de oprichting van het VOK en meer dan twintig jaar lang begaan met de vrouwenbeweging, naar de toekomst van het feminisme.

Feminisme is niet nieuw. Een eerste beweging - de Eerste Feministische Golf - bracht rond de eeuwwisseling de gemoederen in beroering rond onder andere stemrecht voor vrouwen. Met de Tweede Golf - mede een uitvloeisel van de '68-beweging - schudde de vrouwenbeweging zichzelf en anderen in het begin van de jaren zeventig pas weer goed wakker. Dolle Mina kwam uit Nederland overgewaaid, het VOK en de PAG (Pluralistische Actiegroep voor Gelijkberchtiging van man en vrouw) werden actief, er werd ludiek en ernstig actie gevoerd. Er is ondertussen dan ook wel wat veranderd: juridische gelijkberchtiging en zelfstandigheid van de vrouw in het huwelijk, juridische gelijkshakeling van natuurlijke en wettige kinderen, in de wet voorgeschreven gelijke toegang tot arbeidsplaatsen... Of die wetten ook daadwerkelijk toegepast worden is een andere vraag.

Rita Mulier: «Het is inderdaad vooral de juridische positie van de vrouw die stilaan in orde komt. De discussie rond abortus is nu nog een van de uitlopers van die evolutie. En veel van die wetten zijn nog dode letter. Het bestaan van wetten wil immers niet zeggen dat iedereen zijn rechten ook opeist en effectief gebruikt. Dat is een tweede faze, die nu volop bezig is.»
«Essentieel in de evolutie van de positie van de vrouw, is haar deelname aan het arbeidsproces. Maar precies in dat arbeidssysteem grijpt de wetgever slecht in zeer beperkte mate in. Zo eist de CAO 28 bijvoorbeeld wel gelijk loon voor gelijk werk, maar een CAO is geen wet, en volgens heel wat andere CAO's zijn er op dat vlak grote verschillen tussen mannen en vrouwen. Een van de weinige echte wetten is de wet op de gelijke toegang tot arbeidsplaatsen. Maar alweer, niet alle problemen zijn met het bestaan van zo'n wet opgelost.»

Top

De statistieken liegen er dan ook niet om. Momenteel worden bijvoorbeeld kaderfuncties voor nauwelijks 16% door vrouwen ingevuld. Dat percentage zakt dan ook nog snel wanneer het gaat over vrouwen die topfuncties bekleden. Op de eigenlijke hogere beslissingsnivo's en in de hogere posities, waar er eerder benoemingen dan eksamens gebeuren, is het aantal vrouwen minimaal. Bovendien verdienen vrouwen - CAO 28 is inderdaad geen wet - nog altijd een kleine 30% minder dan mannen, voor gelijkaardig werk.

Er verandert natuurlijk wel een en ander. Zo zijn er momenteel aan de universiteit, één van de sluizen vóór tewerkstelling, gemiddeld ongeveer evenveel vrouwelijke als mannelijke studenten. Het is wél nog altijd zo dat vrouwen in hoofdzaak voor de zogenaamde 'zachte' richtingen kiezen (Letteren & Wijsbegeerte, Pedagogie, Psychologie, Godsdienstwetenschappen, enz.). Nochtans wordt er geregeld campagne gevoerd, in het kader van herscholingsprogramma's of emancipatiebeleid, om vrouwen voor minder traditionele richtingen te laten kiezen. Tewerkstellingskansen ná die opleiding zijn echter niet altijd rooskleurig.

Mulier: «De belangrijkste faktor blijft natuur-

lijk nog altijd de ekonomie. Tot nu toe was voor de tewerkstelling van vrouwen essentieel of er ekonomisch gezien nood was aan arbeidskrachten. De krisis van de jaren zeventig maakte dat vrouwen moesten en moeten knokken om te mogen werken. En nog altijd maken vrouwen 60% van de werklozen uit. De laatste jaren is die situatie iets verbeterd. Maar als de spanning op de arbeidsmarkt omslaat, zal het opnieuw in het nadeel van de vrouw zijn. We moeten dus oppassen niet terug achteruit te gaan.»

Veto: *In die kontekst beteket ook de Europa-92-myte een bedreiging voor de tewerkstelling van vrouwen. De markt wordt groter, en dus harder voor diegenen die op nationaal vlak al uit de boot vallen.*

Mulier: «Europa is inderdaad een grote markt, ook op het vlak van tewerkstelling. Op die grote arbeidsmarkt lopen vrouwen in de buitenbaan, niet in het hart van de tewerkstelling. De vrouwen in de minder goede arbeidsposities zullen het heel moeilijk hebben. Daarom is het ook zo belangrijk dat het Europees Sociaal Handvest er komt, en dat het op het nivo staat van een degelijke bescherming, niet op de laagste trap van Portugal of Griekenland. Maar vooral op de arbeidsmarkt is er daartegen zeer veel weerstand: Europa houdt zich niet uit zichzelf bezig met sociale kwesties, met vrouwen-tewerkstelling.»

«Op dat vlak moeten vakbonden heel waakzaam zijn, maar ook vakbonden zijn uit zichzelf niet altijd geneigd zich met de problematiek van vrouwen-tewerkstelling bezig te houden. Ze zijn ook heel zwak op Europees vlak. De internationale vakbonden kunnen zich niet meten met de belangenvertegenwoordigers van de industrie, de multinationale structuren. Daar wordt alleen iets bereikt als vakbonden en vrouwen samenwerken, in arbeidskommissies bijvoorbeeld. In die onderhandelingsposities is het voor vrouwen echter heel moeilijk een vuist te maken, vrouwen - als zwakke groep - zijn maar wisselmunt. Hun belangen worden snel ingeruild voor zogezegd 'prioritaire' belangen. Dat was zo in '72 - daarom is het VOK gestart - maar dat is nog altijd zo. Dat kan alleen maar veranderen als een groter aantal vrouwen op de hogere nivo's raakt. Er zitten nog altijd maar twee vrouwen in de beslissingsraden van het ACV en het ABVV.»

Veto: *Maar vrouwen die carrière maken, worden nog altijd als witte raven beschouwd.*

Mulier: «Het grote nadeel aan deze faze in de evolutie is inderdaad de stigmatisatie van veel vrouwen die carrière maken als 'deel van een soort', deel van de soort 'vrouw'. Bijgevolg wordt nog te weinig gezien welke persoonlijke capaciteiten ze hebben. Dat is een enorme handicap. Die stigmatisering zal wel verminderen van zodra een groter aantal vrouwen carrière zal kunnen maken, maar de evolutie verloopt traag. En zolang vrouwen geen impact hebben op het beleid, ondergaan ze het. Alleen als de groep vrouwen met macht groter wordt, is verandering, feminisering van de samenleving mogelijk.»

«Daarvoor moeten vrouwen die hogeropgeraken contact houden met de vrouwen aan

de basis. Het is van groot belang dat we geen koninginnenebjen kweken, want dan veranderen die vrouwen in hogere posities niets aan het maatschappelijk systeem. De eerste carrièrevrouwen hebben het wel veel moeilijker: ze hebben geen vrouwen om zich mee te identificeren, ze weten niet hoe met macht om te gaan. Denken we maar aan Thatcher. Die vrouwen verliezen dan ook vaak alle contact naar de basis toe.»

In het verleden heeft de vrouwenbeweging wel meer te kampen gehad met verschillende soorten 'polarisaties'. Sinds het begin van de feministische actie zijn er vrouwen geweest die steeds hoger op de professionele ladder klommen, en geïntegreerd raakten in de hogere nivo's van het arbeidssysteem. Andere vrouwen bleven waar ze waren. Bovendien is er ook de tweespalt tussen vrouwen die in het basiswerk (vrouwenhuizen, vluchthuizen,...) actief waren, en vrouwen die hun feministische doelstellingen langs politieke weg wilden gerealiseerd zien. Bepaalde groepen eerder gematigde vrouwen vonden zichzelf ook niet altijd terug in de radikale acties van bijvoorbeeld de Dolle Mina's. En er zijn niet-te-mobiliseren, niet-gemobiliseerde, gemobiliseerde en mobiliserende vrouwen.

Mede door die onderlinge polarisatie raakte de vrouwenbeweging eind jaren zeventig in een malaise. In Vlaanderen is een tweeledige beweging tekend voor de situatie. Enerzijds worden de feministische eisen opgeslorpt door de programma's van de politieke partijen, waarna ze gewoonlijk een stille dood sterven. Anderzijds is er nog altijd de radikale fraktie in de vrouwenbeweging, wiens acties en eisen zo extreem lijken dat ze zichzelf in de marginaliteit werken. Zowel recuperatie door de politieke partijen als marginaliteit leiden uiteindelijk nergens heen. Symbolisch voor de situatie was de vrouwendag van '76 rond het thema abortus: een aantal groepen konden of wilden niet meewerken omwille van hun bindingen en de verzuiling van de structuren. De opdracht die de vrouwenbeweging zich voor de jaren tachtig dan ook stelde, was uit die malaise te geraken. Nu begin jaren negentig kan de balans terug worden opgemaakt.

Mulier: «De vrouwenbeweging heeft altijd af te rekenen gehad met polarisering, met diversifikatie. In de loop van de jaren tachtig is er wel een zekere toenadering gekomen, zij het niet meer op die vrouwoude samenwerkende manier van voorheen. Op de vrouwendagen in '84-'85 is bijvoorbeeld gewerkt aan aktieeveneren rond het beleid. Dat wijst op toenadering, op vooruitgang.»

Veto: *Toch merken we in de huidige abortusdiskussie dat het de vrouwenbeweging aan de vroegere mobilisatiekracht ontbreekt. Nochtans belangt de abortusdiskussie ongeveer alle vrouwen aan.*

Mulier: «Je mag niet vergeten dat de vrouwenbeweging met zeer weinig middelen moet werken. De voorbije affichekampagne 'Gewenste kinderen, gelukkige kinderen' met de grote panelen is in de Belgische vrouwenbeweging gewoon een unikum. Maar de periode van massaal op straat komen, van opstandigheid is inderdaad blijkbaar voorbij. De vredesbeweging is als laatste tot dat soort mobilisatie in staat geweest.»

«Langs de andere kant is de sluipende beweging wel gebeurd. In de abortusdiskussie is het in de senaat toch tot een meerderheid

gekomen, en we kwamen van ver. Een individueel zijn veel vrouwen, zelfs de meest burgerlijke, met de problematiek bezig. Maar ze komen niet op straat, bepalen hun positie heel voorzichtig. De sociale controle rond deze problematiek is in sommige milieus immers nog enorm groot. De emancipatiebeweging heeft er echter wel voor gezorgd dat mensen vragen stellen, rond voorbehoedsmiddelen bijvoorbeeld. En dat is een enorme stap. Wat daarvan naar buiten komt, op straat te zien is, geeft inderdaad wel een verkeerd beeld. Maar kulturele omwentelingen gaan over generaties, niet over twintig jaar.»

Veto: *De akties zijn er wel kleinschaliger op geworden. Licht daarin ook de toekomst van het feminisme?*

Mulier: «Ik denk dat we op die manier verder moeten. Ook door kleinschalige, taai akties is het mogelijk uiteindelijk iets te bereiken. De strijd voor ekonomische zelfstandigheid bijvoorbeeld hebben we nog niet echt gewonnen, maar we hebben kunnen beletten dat vrouwen niet terug naar de haard gestuurd werden. Vrouwen maken wel nog altijd meer dan de helft van de werklozen uit, maar ondanks de krisis is het aantal vrouwen op de arbeidsmarkt gestaag gestegen. Dat is gebeurd ondanks heel die tendens van 'één kostwinner per gezin' en al de schuldgevoelens die vrouwen opgedrongen kregen omdat ze zogezegd de arbeidsplaatsen van de mannen afnam. Dat hebben we gedeeltelijk bereikt met kleinschalige akties. Dit is de tijd van het trage, taai gevecht, aangepast aan de kultureel van de tachtigers, en waarschijnlijk aan die van de negentigers.»

«Maar we mogen natuurlijk niet achteruitgaan. Op het politieke vlak bijvoorbeeld zijn vrouwen nog altijd niet betekenisvol genoeg aanwezig. De eerste politieke duw uit de jaren zeventig is stilgevallen, en dat betekent achteruitgang. Op dat terrein is nog enorm veel te presteren door vrouwen. Dat geldt ook voor de eksakte wetenschappen, de harde financiën, de bedrijven... Je moet het breed zien: de vrouwenbeweging moet ingekaderd worden in alles wat er in de maatschappij aan beweging bestaat. Ook het feminiseren van vrouwenbladen bijvoorbeeld is belangrijk. Dat lukt al een beetje, er verschijnt al af en toe eens een 'ander' artikel, waardoor die emancipatorische ideeën ook naar de gewone vrouw toegaan.»

Veto: *In zo'n kontekst zouden we bijna vergeten dat er ook nog mannen zijn. De tweede helft van de wereldbevolking blijkt de emancipatie nog moeilijker te verteren.*

Mulier: «Aktief in feminisme geïnteresseerde mannen vormen een minderheid. De meeste mannen kunnen intellectueel wel mee, maar er is nog een enorme weerstand. Het probleem en waarschijnlijk ook de fout van het feminisme is dat feministen het moeilijk hebben om vanuit de positie van de man te redeneren. Er wordt altijd argumenteerd vanuit het standpunt van de underdog, en hoe de inhaalbeweging het best verloopt. En met de mannen wordt dan te weinig gepraat over wat zij te winnen hebben bij het feminisme. Onderhandelingen kunnen maar lukken als de twee partijen er iets bij winnen. Maar zowel bij mannen als bij vrouwen blijkt het heel moeilijk om ingewortelde vooroordelen te overwinnen.»

Lut De Boel
Tine Van Heesvelde

